

ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘ. 682/2019*

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ

ΣΕ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑ

Συνεδρίασε στην Αίθουσα Συνεδριάσεων του 1^{ου} ορόφου του κτηρίου των γραφείων της, επί της οδού Κότσικα 1^Α, Αθήνα, την 3^η Απριλίου 2019, ημέρα Τετάρτη και ώρα 14:00, με την εξής σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Θάνου - Χριστοφίλου

Μέλη: Άννα Νάκου (Αντιπρόεδρος)

Νικόλαος Ζευγώλης (Εισηγητής)

Ιωάννης Παύλοβιτς

Ιωάννης Στεφάτος

Σωτήριος Καρκαλάκος και

Μιχαήλ Πολέμης, σε αναπλήρωση του τακτικού μέλους Ιωάννη Πετρόγλου

Γραμματέας: Ευαγγελία Ρουμπή

Ο Εισηγητής Παναγιώτης Φώτης δεν συμμετείχε λόγω δικαιολογημένου κωλύματος.

Θέμα της συνεδρίασης: Λήψη απόφασης επί της υπ' αριθ. πρωτ. 6892/20.11.2018 προηγούμενης γνωστοποίησης συγκέντρωσης, κατ' άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, για την απόκτηση του 97,8723% των μετοχών της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ» από την ανώνυμη εταιρία με την επωνυμία «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ»

Πριν την έναρξη της συζητήσεως, η Πρόεδρος της Επιτροπής όρισε Γραμματέα της υπόθεσης την Ευαγγελία Ρουμπή με αναπληρώτρια αυτής την Ηλιάνα Κούτρα.

Η αρχικώς ορισθείσα συζήτηση της υπόθεσης για την 2^η Απριλίου 2019, αναβλήθηκε οίκοθεν για την 3^η Απριλίου 2019.

---

* Η παρούσα απόφαση εκδίδεται σε 3 (τρεις) επιπλέον εκδόσεις με τα εξής διακριτικά: 1) Προς Δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, 2) Έκδοση για την εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ και 3) Έκδοση για την εταιρία ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ. Από τις τρεις αυτές εκδόσεις έχουν αφαιρεθεί τα απόρρητα επιχειρηματικά στοιχεία (όπου η ένδειξη [...]) τα οποία δεν θα πρέπει να περιέλθουν σε γνώση του αντίστοιχου αποδέκτη της έκδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 41 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α'/20.4.2011), όπως ισχύει, τον Κανονισμό Λειτουργίας και Διαχείρισης της Επιτροπής Ανταγωνισμού (ΦΕΚ 54 Β'/16.1.2013) και την από 13.1.2015 Ανακοίνωση της Επιτροπής Ανταγωνισμού σχετικά με το χαρακτηρισμό των απορρήτων στοιχείων και τον τρόπο υποβολής μη εμπιστευτικής εκδοχής εγγράφων. Όπου ήταν δυνατό τα στοιχεία που παραλείφθηκαν αντικαταστάθηκαν με ενδεικτικά ποσά και αριθμούς ή με γενικές περιγραφές (εντός [...]).

Στη συνεδρίαση η νομίμως κλητευθείσα εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ παραστάθηκε διά των πληρεξουσίων δικηγόρων Άγγελου Χασαπόπουλου και Πέτρου Πούγγουρα. Επίσης, με την άδεια της Επιτροπής συμμετείχε στη συζήτηση η εταιρία ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ με το νόμιμο εκπρόσωπό της [...], Διευθύνοντα Σύμβουλο μετά του πληρεξουσίου δικηγόρου Παναγιώτη Περάκη.

Στην συνέχεια, η Πρόεδρος έδωσε το λόγο στον αρμόδιο Εισηγητή Νικόλαο Ζευγώλη, ο οποίος ανέπτυξε συνοπτικά την υπ' αριθ. πρωτ. 1814/08.03.2019 γραπτή εισήγησή του, και λαμβάνοντας υπόψη όσα αναφέρονται αναλυτικά σε αυτή, πρότεινε: την έγκριση από την Επιτροπή Ανταγωνισμού, κατ' άρθρο 8 παρ. 6 και παρ. 8 του ν. 3959/2011, της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης που αφορά στην απόκτηση του 97,8723% των μετοχών της ανώνυμης εταιρίας «ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ από την εταιρία «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ», υπό τους όρους και προϋποθέσεις (διορθωτικά μέτρα), σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 8 του ν.3959/11, όπως ισχύει, στη βάση των ανωτέρω δεσμεύσεων, τις οποίες ανέλαβε η εξαγοράζουσα με το υπ' αριθ. πρωτ. 1617/01.03.2019 έγγραφό της έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού.

Κατόπιν, το λόγο έλαβαν οι πληρεξούσιοι δικηγόροι της εξαγοράζουσας και ο νόμιμος εκπρόσωπος της ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ, οι οποίοι τοποθετήθηκαν επί της προαναφερόμενης εισήγησης, ανέπτυξαν τις απόψεις τους, έδωσαν διευκρινίσεις και απήντησαν σε ερωτήσεις που τους υπέβαλαν η Πρόεδρος και τα μέλη της Επιτροπής και κατόπιν αποχώρησαν από την αίθουσα.

Μετά την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, η Επιτροπή προχώρησε σε διάσκεψη επί της ως άνω υπόθεσης, με τη συμμετοχή του Εισηγητή Νικολάου Ζευγώλη, ο οποίος δεν έλαβε μέρος στην ψηφοφορία και αφού έλαβε υπόψη τα στοιχεία του φακέλου της κρινόμενης υπόθεσης, την Εισήγηση, το υπόμνημα που υπέβαλε η εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ καθώς και τις απόψεις που διατύπωσαν προφορικώς οι εταιρίες κατά τη συζήτηση της υπόθεσης:

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΩΣ ΕΞΗΣ:

I Η ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑ ΠΡΑΞΗ

1. Με το υπ' αριθ. πρωτ. 6892/20.11.2018 έγγραφο, η εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ και τον διακριτικό τίτλο «ΜΥΤΙΛΙΝΕΟΣ HOLDINGS SA» (εφεξής «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ» ή γνωστοποιούσα) γνωστοποίησε στην Επιτροπή Ανταγωνισμού (εφεξής «ΕΑ»), σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1-3 του ν 3959/2011, όπως ισχύει, την εξαγορά του 97,8723% των μετοχών της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ» και τον διακριτικό τίτλο «ΕΠΑΛΜΕ Α.Ε.» (εφεξής «ΕΠΑΛΜΕ»).
2. Στο πλαίσιο της ως άνω γνωστοποίησης, τα μέρη προσκόμισαν αντίγραφο της από 22.10.2018 Συμφωνίας Μεταβίβασης Μετοχών (εφεξής «Συμφωνία») που συνήφθη αφενός μεταξύ της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και της ανώνυμης εταιρίας με την επωνυμία «ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΑΛΟΥΜΑΝ» και τον διακριτικό τίτλο «ΑΛΟΥΜΑΝ» (εφεξής «ΑΛΟΥΜΑΝ»)¹ και αφετέρου, ως εκ τρίτου συμβαλλομένης, της εταιρίας ΕΠΑΛΜΕ.

- Κύριο αντικείμενο της Συμφωνίας είναι η εξαγορά του 97,8723% των μετοχών ([...] μετοχές) της εταιρίας ΕΠΑΛΜΕ, που ανήκουν στην ΑΛΟΥΜΑΝ από τη ΜΥΤΙΑΛΗΝΑΙΟΣ.
- Κατόπιν της ολοκλήρωσης της γνωστοποιηθείσας πράξης, η μετοχική σύνθεση της εταιρίας ΕΠΑΛΜΕ θα διαμορφωθεί ως εξής:

Πίνακας 1: Μετοχική σύνθεση ΕΠΑΛΜΕ, μετά την ολοκλήρωση της γνωστοποιηθείσας συναλλαγής

Μέτοχοι ΕΠΑΛΜΕ	Αριθμός Μετοχών	Αξία Μετοχών	Μερίδιο Συμμετοχής
ΜΥΤΙΑΛΗΝΑΙΟΣ	[...]	[...]	97,8723%
[...]	[...]	[...]	2,1277%
ΣΥΝΟΛΟ ΜΕΤΟΧΩΝ	[...]	[...]	100%

Πηγή: Έντυπο Γνωστοποίησης

1.1 Το Σύμφωνο Μετόχων

- Σύμφωνα με τη Συμφωνία Μεταβίβασης Μετοχών, η ολοκλήρωση της συναλλαγής εξαρτάται από την πλήρωση ή άρση των ακόλουθων Αιρέσεων², μεταξύ των οποίων και της αίρεσης ότι η μεταβίβαση των μετοχών θα εγκριθεί από ΕΑ:

«(ε) [...]»³ [...]»⁴ [...],

(η) να έχει εγκριθεί από την Επιτροπή Ανταγωνισμού η συναλλαγή που συμφωνείται στην παρούσα σύμβαση, σύμβαση με τη διαδικασία των άρθρων 5-10 του Ν. 3959/2011 όπως εκάστοτε ισχύουν, χωρίς όρους και δεσμεύσεις σχετικά με τη συνέχιση της δραστηριότητας του Αγοραστή και της Εταιρείας μετά την Ημερομηνία Μεταβίβασης, ή με όρους και δεσμεύσεις που ο Αγοραστής θεωρεί κατά την ελεύθερη κρίση του αποδεκτούς και συμφέροντες, [...]».

- Σημειώνεται, ότι από την υπό κρίση γνωστοποιηθείσα πράξη εξαιρείται ρητά ο τομέας παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, στον οποίο δραστηριοποιείται μέχρι σήμερα η ΕΠΑΛΜΕ με την εγκατάσταση και λειτουργία Φωτοβολταϊκού Πάρκου εγκατεστημένης ισχύος 500 kW. Συγκεκριμένα, η εν λόγω δραστηριότητα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από το Φωτοβολταϊκό Πάρκο ρητώς εξαιρείται από το αντικείμενο της συναλλαγής, καθώς, όπως προβλέπει το άρθρο 6.2.1 της Συμφωνίας Μεταβίβασης Μετοχών «ο Πωλητής θα προβεί στο συντομότερο δυνατό χρόνο σε κάθε απαραίτητη

¹ Κύρια δραστηριότητα της ΑΛΟΥΜΑΝ είναι η παραγωγή δισκίων αλουμινίου άμεσα συνδεδεμένων με τη συσκευασία, όπως σωληνάρια φαρμακευτικών και καλλυντικών σκευασμάτων και φιάλες αεροζόλ (τύπου deodorant), καθώς επίσης δίσκων αλουμινίου που προορίζονται για την κατασκευή μαγειρικών σκευών. Η εταιρία παράγει και εξάγει το 100% της παραγωγής, ήτοι 30.000 τόνους δισκία αλουμινίου που αποτελούν την πρώτη ύλη για τα πιο πάνω αναφερόμενα προϊόντα. Οι ιδιότητες εγκαταστάσεις της οικογενειακής επιχείρησης βρίσκονται στα Οινόφυτα Βοιωτίας και η εταιρία απασχολεί προσωπικό 110 ατόμων.

² Βλ. Άρθρο 3.1 της Συμφωνίας.

³ Νυν Δ/νων Σύμβουλος της ΕΠΑΛΜΕ, καθώς και της ΑΛΟΥΜΑΝ.

⁴ Βλ. και όρο 7.2 της Σύμβασης. Σύμφωνα με την παρ. 64 της υπ' αριθ. πρωτ. 7529/11.12.2018 Συμπληρωματικής Γνωστοποίησης, η εν λόγω συμφωνία δεν έχει συναφθεί.

ενέργεια για την πραγματοποίηση της μεταβίβασης από την Εταιρεία, με έξοδα της Εταιρείας, των περιουσιακών στοιχείων που αποτελούν το Φωτοβολταϊκό Πάρκο (πλην του Ακινήτου του Φωτοβολταϊκού Πάρκου) στον Πωλητή ή σε τρίτη εταιρεία, της οποίας αποκλειστικός μέτοχος θα καταλήξει ο Πωλητής».

7. Το τίμημα συναλλαγής έχει συμφωνηθεί ότι θα καθορίζεται με βάση τον ακόλουθο τύπο: $\text{Τίμημα} = ([...] \times 97,8723\%)^5$. Το τίμημα της γνωστοποιούμενης εξαγοράς ανέρχεται, κατά προσέγγιση, σε 20.000.000 €, συμπεριλαμβανομένου του χρέους⁶. Το ακριβές ύψος του καταβλητέου ποσού θα προσδιοριστεί με βάση τις παραμέτρους, οι οποίες ορίζονται στα άρθρα 4.1 και 4.2 της Συμφωνίας Μεταβίβασης Μετοχών. Ο τρόπος καταβολής του τιμήματος προβλέπεται στο άρθρο 4.4 της ίδιας Συμφωνίας. Η χρηματοδότηση της υπό κρίση συγκέντρωσης θα πραγματοποιηθεί [...] ⁷.

I.2 Ιστορικό Γνωστοποιήσεων Ενώπιον της Ε.Α.

8. Την 31.10.1996 υπεγράφη μεταξύ της εταιρίας ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ⁸ Β.Ε.Α.Ε. (εφεξής ΑτΕ) κατόχου τότε του 43% του μετοχικού κεφαλαίου της εταιρίας ΕΠΑΛΜΕ και των [...], κατόχων μετοχών που αντιστοιχούσαν στο 8% του μετοχικού κεφαλαίου της εν λόγω εταιρίας, προσύμφωνο με το οποίο συμφωνήθηκε όπως με τη σύναψη οριστικής μεταξύ τους σύμβασης να μεταβιβασθεί από τις δεύτερες στην πρώτη το εν λόγω πακέτο μετοχών, έτσι ώστε η ΑτΕ να αποκτήσει πλέον το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΠΑΛΜΕ.
9. Η εν λόγω πράξη γνωστοποιήθηκε στην ΕΑ, στο πλαίσιο εφαρμογής των περί συγκεντρώσεων διατάξεων του Ν. 703/1977, όπως ίσχυε, ενώ υπεβλήθη σε αυτή και αίτηση χορήγησης άδειας παρέκκλισης κατά το άρθρο 4ε παρ. 3 του Ν. 703/1977. Σχετικώς, η ΕΑ εξέδωσε στις 29.11.1996 την υπ' αριθ. 44/1996 απόφαση με την οποία χορηγούσε την άδεια παρέκκλισης (ΦΕΚ 1129/Β'/18.2.1996). Στη συνέχεια, στις 17.2.1997, η ΕΑ εξέδωσε την υπ' αριθ. 52/1997 απόφασή της (ΦΕΚ 243/Β'/28.3.1997), με την οποία επέτρεψε τη συγκέντρωση που πραγματοποιήθηκε με την από μέρους της ΑτΕ. Με την ίδια ως άνω απόφασή της η ΕΑ επέβαλε στην ΕΠΑΛΜΕ την υποχρέωση να διαθέτει επί τρία χρόνια το μισό της παραγωγικής της δυναμικότητας για την παροχή υπηρεσιών σε τρίτους («φασόν») κατά προτίμηση παλαιούς πελάτες της (εκτός του ομίλου της ΑτΕ) και με όρους ανταγωνιστικούς.
10. Η ΑτΕ με την ανωτέρω εξαγορά έλαβε το 51% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΠΑΛΜΕ, το οποίο και διατήρησε μέχρι το έτος 2002 οπότε και το μεταβίβασε στην εταιρία ΑΛΟΥΜΑΝ.
11. Βάσει των ανωτέρω η εταιρία ΑΛΟΥΜΑΝ απέκτησε το 97,64% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΠΑΛΜΕ, ενώ με μικρές μεταβολές στη μετοχική σύνθεση της

⁵ Βλ. άρθρο 4.1 της Συμφωνίας Μεταβίβασης Μετοχών, όπου παρατίθενται και οι ορισμοί των εννοιών «Αρχική Αξία Επιχείρησης», «Καθαρός Δανεισμός» και «Συγκεκριμένα Ευρήματα Ελέγχου».

⁶ Βλ. το από 23.10.2018 Δελτίο Τύπου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

⁷ Βλ. παρ. 35 του Εντύπου Γνωστοποίησης.

⁸ Η ΑτΕ από το 2005 ανήκει στον όμιλο ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, ενώ το 2017 συγχωνεύτηκε διά απορροφήσεως από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (βλ. και Ενότητα ΙΙ.1). Την περίοδο της αναφερόμενης συγκέντρωσης (1996) λειτουργούσε ως θυγατρική εταιρία του ομίλου PECHINEY.

ΕΠΑΛΜΕ μεταξύ των μετοχών του [...] και της εταιρίας ΑΛΟΥΜΑΝ, η εταιρία ΑΛΟΥΜΑΝ κατέληξε με το 97,8723% των μετοχών της εταιρίας ΕΠΑΛΜΕ, ποσοστό που αποτελεί και το αντικείμενο της παρούσας συναλλαγής που εξετάζεται από την ΕΑ.

1.3 Στρατηγικοί και Οικονομικοί Λόγοι της Συγκέντρωσης

12. Στο κατατεθέν έντυπο γνωστοποίησης η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναφέρει ως στρατηγικούς και οικονομικούς λόγους που δικαιολογούν την παρούσα συγκέντρωση την αύξηση της συνολικής δυναμικότητας από [...] στους [...] τόνους με προοπτική διετίας να φτάσει στους [...] τόνους συνολικής παραγωγής προϊόντων αλουμινίου, με αποτέλεσμα την ενίσχυση της παρουσίας της εταιρίας στις αγορές της Ελλάδας και του εξωτερικού, με την παροχή ολοκληρωμένων λύσεων στους πελάτες της και την απόκτηση τεχνογνωσίας στη δραστηριότητα της ανακύκλωσης (scrap) αλουμινίου.

13. Περαιτέρω, η γνωστοποιούσα επισημαίνει ως στρατηγικούς στόχους της τους εξής:

- την εδραίωση και ενδυνάμωση του Τομέα Μεταλλουργίας – Αλουμίνιον της Ελλάδος και τη μεγιστοποίηση της απόδοσής του,
- τη μείωση της ενέργειας που απαιτείται σε όλα τα στάδια της παραγωγικής της διαδικασίας, μέσω της ανακύκλωσης προϊόντων αλουμινίου (scrap) από προϊόντα που η χρήση τους έχει ολοκληρωθεί,
- η επίτευξη του μακροχρόνιου σχεδιασμού της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ να γίνει σταδιακά μία πιο «πράσινη βιομηχανία», με σημαντικά μειωμένο το περιβαλλοντικό της αποτύπωμα και ουσιαστική εξοικονόμηση των φυσικών πόρων μέσω της μεγιστοποίησης της ζωής των προϊόντων αλουμινίου με την επαναχύτευσή τους,
- τη συμπλήρωση του εύρους ή της «γκάμας» των προϊόντων της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, π.χ. μέσα από τη διάθεση μπιγιετών μικρότερης διαμέτρου από αυτές που μέχρι σήμερα διαθέτει,
- την πραγματοποίηση σημαντικών επενδύσεων, για τον αναγκαίο εκσυγχρονισμό του βιομηχανικού εξοπλισμού και την αύξηση της παραγωγής μπιγιετών δευτερόχυτου αλουμινίου της ΕΠΑΛΜΕ, μέσω κεφαλαίων, τα οποία θα διατεθούν κατόπιν της πραγματοποίησης της υπό γνωστοποίηση εξαγοράς.

14. [...]⁹.

II ΤΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑ ΜΕΡΗ

II.1 Η Εξαγοράζουσα: ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

15. Σύμφωνα με τα γνωστοποιηθέντα στοιχεία, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ιδρύθηκε το 1990 και εδρεύει στο Μαρούσι. Είναι εταιρία εισηγμένη στο Χρηματιστήριο Αθηνών, η οποία δραστηριοποιείται κυρίως στους τομείς της μεταλλουργίας, των έργων EPC (Engineering – Procurement – Construction), της ηλεκτρικής ενέργειας και της εμπορίας φυσικού αερίου, καθώς και στις συμμετοχές στο κεφάλαιο άλλων επιχειρήσεων.

---

⁹ Βλ. το έντυπο γνωστοποίησης, παρ. 20, καθώς και το από 29.01.2018 Πρακτικό συνεδρίασης του Δ.Σ. της ΑΛΟΥΜΑΝ, το οποίο προσκόμισε η γνωστοποιούσα.

16. Ειδικότερα, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα της μεταλλουργίας και μεταλλείων, ως διάδοχο νομικό πρόσωπο της ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ Β.Ε.Α.Ε.. Η ΑτΕ ιδρύθηκε το 1960 ως θυγατρική εταιρία του ομίλου PECHINEY και έκτοτε αποτελεί βιομηχανία παραγωγής πρωτόχυτου αλουμινίου. Το 2003, ο όμιλος ALCAN εξαγόρασε τον όμιλο PECHINEY και, κατ' επέκταση, την ΑτΕ. Το 2005, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ εξαγόρασε την ΑτΕ από τον όμιλο ALCAN, ενώ το 2017 η ΑτΕ συγχωνεύθηκε μέσω απορρόφησης από τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ. Σήμερα η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ, μέσω της εμπορικής ονομασίας ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ασχολείται με την παραγωγή και εμπορία αλουμίνιας, προϊόντων πρωτόχυτου αλουμινίου, τα οποία έχουν τη μορφή μπιγιέτας (ή κολώνας ή κυλίνδρου) και πλάκας.
17. Επιπλέον, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ παράγει βωξίτη, μέσω της 100% θυγατρικής της εταιρίας ΔΕΛΦΟΙ – ΔΙΣΤΟΜΟΝ Α.Μ.Ε, η οποία προήλθε από τη συγχώνευση των εταιριών «Βωξίται Δελφών» και «Ελληνικοί Βωξίται Διστόμου» και είναι σήμερα μία από τις δύο ενεργές μεταλλευτικές εταιρίες που ασχολούνται με την εξόρυξη βωξίτη στην Ελλάδα.
18. Παράλληλα, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ δραστηριοποιείται στον κλάδο των κατασκευαστικών έργων μέσω της εμπορικής ονομασίας ΜΕΤΚΑ, με εξειδίκευση στη Μελέτη - Προμήθεια- Κατασκευή (EPC¹⁰) στον ενεργειακό κλάδο, αναλαμβάνοντας την υλοποίηση ολοκληρωμένων μονάδων μεγάλης κλίμακας, από τη μελέτη και προμήθεια μέχρι την κατασκευή και θέση των μονάδων αυτών σε λειτουργία. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ειδικεύεται στην κατασκευή ολοκληρωμένων μονάδων παραγωγής ενέργειας, οι οποίες αξιοποιούν το πλήρες εύρος των τεχνολογιών θερμικής ηλεκτροπαραγωγής, υδροηλεκτρικών μονάδων, καθώς και φωτοβολταϊκών μονάδων μεγάλης κλίμακας. Η ΜΕΤΚΑ αποτελούσε θυγατρική εταιρία της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ από το 1999 έως και το 2017, οπότε και συγχωνεύθηκε δι' απορρόφησης από τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ.
19. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αναπτύσσει, επίσης, δραστηριότητα στον τομέα της ενέργειας, τόσο μέσω της προαναφερθείσας εμπορικής ονομασίας ΜΕΤΚΑ, όσο και μέσω της εμπορικής ονομασίας PROTERGIA. Η PROTERGIA αποτελούσε θυγατρική εταιρία της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ μέχρι το 2017, οπότε και συγχωνεύθηκε δι' απορρόφησης από την τελευταία, όπως οι πρώην θυγατρικές ΑτΕ και ΜΕΤΚΑ. Ειδικότερα, μέσω της PROTERGIA η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ ασχολείται με την παραγωγή και προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας, διαθέτοντας θερμικές μονάδες με καύσιμο φυσικό αέριο, αιολικά πάρκα, φωτοβολταϊκούς σταθμούς και μικρούς υδροηλεκτρικούς σταθμούς. Ακόμη, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ κατέχει το [...] του μετοχικού κεφαλαίου της M&M GAS, εταιρία η οποία δραστηριοποιείται στην προμήθεια και εμπορία φυσικού αερίου.
20. Μέσω της εμπορικής ονομασίας ΜΕΤΚΑ, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ δραστηριοποιείται και στον κλάδο των υποδομών, αναλαμβάνοντας έργα για τον δημόσιο τομέα και ιδίως σύνθετα έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων των σιδηροδρόμων, των ιδιωτικών παραχωρήσεων, καθώς και των φιλικών προς το περιβάλλον λύσεων διαχείρισης αποβλήτων. Τέλος, στον τομέα των έργων βιομηχανοποίησης η

---

¹⁰ EPC = Engineering – Procurement – Construction.

ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αναλαμβάνει, μέσω της ΜΕΤΚΑ, έργα συμπαραγωγής αμυντικού εξοπλισμού με διεθνείς προμηθευτές¹¹.

21. Η δομή, η μετοχική σύνθεση και το καθεστώς ελέγχου του Ομίλου Επιχειρήσεων Μυτιληναίος¹² απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Διάγραμμα 1: Δομή Ομίλου ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα

22. Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ είναι ενδεκαμελές και αποτελείται από τους: [...], Πρόεδρος και Δ/νων Σύμβουλος, [...], Αντιπρόεδρος Α΄, μη εκτελεστικό μέλος, [...], Αντιπρόεδρος Β΄, εκτελεστικό μέλος, Δημήτριος Παπαδόπουλος, εκτελεστικό μέλος, [...] (Ανώτερος Ανεξάρτητος Σύμβουλος), ανεξάρτητο μη εκτελεστικό μέλος, και [...], [...], [...], [...] και [...], ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη.

II.2 Η Εξαγοραζόμενη: ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ

23. Σύμφωνα με τα γνωστοποιηθέντα στοιχεία, η ΕΠΑΛΜΕ συστήθηκε στις αρχές του 1974 από μετατροπή της ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία «Αδελφοί Στρατηγού Ο.Ε.» σε ανώνυμη εταιρία και εδρεύει στην Αθήνα. Η εν λόγω εταιρία δραστηριοποιείται κυρίως στη βιομηχανική παραγωγή, επεξεργασία και εμπορία μετάλλων και ιδιαίτερα του αλουμινίου, κραμάτων και προϊόντων αυτού. Συγκεκριμένα, η ΕΠΑΛΜΕ

¹¹ Βλ. Παράρτημα Εισήγησης για τον Κατάλογο θυγατρικών εταιριών του Ομίλου ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ.

¹² Βλ. και παρ. 52 της υπ' αριθ. πρωτ. 7529/11.12.2018 Συμπληρωματικής Γνωστοποίησης, όπου αναφέρεται ότι «Κατά συνέπεια, με κανένα τρόπο δεν παρέχεται η δυνατότητα καθοριστικού επηρεασμού των δραστηριοτήτων της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ σε συγκεκριμένο (φυσικό ή νομικό) πρόσωπο, κατά την έννοια του άρθρου 5 παρ. 3 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κατά την τελευταία πενταετία».

δραστηριοποιείται στην αγορά του δευτερόχυτου αλουμινίου. Στο πλαίσιο αυτό, επαναχυτεύει και επεξεργάζεται αλουμίνιο το οποίο έχει ήδη παραχθεί (scrap), δηλαδή κυρίως καθαρά βιομηχανικά αποκόμματα αλουμινίου (*pre-consumer scrap*) ή αναλωμένα αποκόμματα αλουμινίου από περισυλλογή (*post-consumer scrap*), χρησιμοποιώντας δικό της χυτήριο, στα Οινόφυτα Βοιωτίας, με ετήσια δυναμικότητα [...] τόνων.

24. Τη δραστηριότητα της αναχύτευσης ασκεί είτε για δικό της λογαριασμό, αγοράζοντας αποκόμματα αλουμινίου τα οποία επαναχυτεύει και πουλά ως πρώτη ύλη, είτε για λογαριασμό τρίτων, παρέχοντας την υπηρεσία αναχύτευσης έναντι αμοιβής (φασόν), δηλαδή επαναχυτεύοντας αποκόμματα ιδιοκτησίας τρίτων. Τα προϊόντα αλουμινίου τα οποία παράγει η ΕΠΑΛΜΕ έχουν τη μορφή μιγιέτας (κολώνας).
25. Επιπλέον, η ΕΠΑΛΜΕ μέχρι σήμερα αναπτύσσει δραστηριότητα στον τομέα της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές (ΑΠΕ), φιλοξενώντας στις εγκαταστάσεις της ένα Φωτοβολταϊκό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 500 kW¹³.

II.3 Κύκλοι Εργασιών

26. Η υπό κρίση συγκέντρωση υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, καθώς εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 6 παρ. 1 ν. 3959/2011 και έχει εθνική διάσταση με βάση τους γνωστοποιηθέντες, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κύκλους εργασιών. Ειδικότερα, ο κύκλος εργασιών καθεμίας από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις στην υπό κρίση πράξη, κατά το τελευταίο οικονομικό έτος (χρήση 1.1.2017 - 31.12.2017), όπως προκύπτει κατά δήλωση της γνωστοποιούσας, στην παγκόσμια και ελληνική αγορά είχε ως εξής:

Πίνακας 2: Κύκλοι εργασιών 2017

Εταιρίες	Παγκόσμια Αγορά (σε εκατ. ευρώ)	Ελληνική Αγορά (σε εκατ. ευρώ)
ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ	[...]	[...]
ΕΠΑΛΜΕ ¹⁴	[...]	[...]
Σύνολο	[...]	[...]

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα

III ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ

III.1 Χαρακτηρισμός της υπό κρίση πράξης

27. Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 ν. 3959/2011, συγκέντρωση επιχειρήσεων πραγματοποιείται όταν προκύπτει μόνιμη μεταβολή του ελέγχου, μεταξύ άλλων στην περίπτωση κατά την οποία ένα ή περισσότερα πρόσωπα που ελέγχουν ήδη τουλάχιστον μία επιχείρηση ή

¹³ Βλ. και παραπάνω Ενότητα I.1.

¹⁴ Στον αναφερόμενο κύκλο εργασιών της ΕΠΑΛΜΕ έχει αφαιρεθεί ο κύκλος εργασιών της δραστηριότητας στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας μέσω ΑΠΕ, η οποία (δραστηριότητα) δεν αποτελεί αντικείμενο τη παρούσας υπόθεσης. Συμπεριλαμβανομένου του εν λόγω κύκλου εργασιών, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών της ΕΠΑΛΜΕ για το 2017 ανέρχεται σε [...] εκατ. ευρώ, ενώ ο ελληνικός κύκλος εργασιών της ανέρχεται σε [...] εκατ. ευρώ.

περισσότερες αποκτούν, άμεσα ή έμμεσα, τον έλεγχο του συνόλου ή τμημάτων μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων, με την αγορά τίτλων ή στοιχείων του ενεργητικού, με σύμβαση ή με άλλο τρόπο.

28. Συνεπώς, στην εξεταζόμενη περίπτωση, η εξαγορά από την ΑΛΟΥΜΑΝ του 97,8723% του μετοχικού κεφαλαίου της ΕΠΑΛΜΕ οδηγεί σε απόκτηση του αποκλειστικού ελέγχου της τελευταίας από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και ως εκ τούτου συνιστά συγκέντρωση κατά την έννοια της παρ. 2 β) του άρθρου 5 ν. 3959/2011.

III.2 Αρμοδιότητα ΕΑ

29. Σύμφωνα με το άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, μια συγκέντρωση πρέπει να γνωστοποιείται στην ΕΑ όταν α) ο συνολικός κύκλος εργασιών όλων των επιχειρήσεων που συμμετέχουν στη συγκέντρωση ανέρχεται στην παγκόσμια αγορά τουλάχιστον σε 150 εκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, η καθεμία χωριστά, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 15 εκατομμυρίων ευρώ στην ελληνική αγορά.
30. Εν προκειμένω, η υπό εξέταση απόκτηση αποκλειστικού ελέγχου υπόκειται σε προηγούμενη γνωστοποίηση, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα προσκομισθέντα από τα συμμετέχοντα μέρη στοιχεία και τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις των εταιριών, πληρούνται τα κριτήρια του άρθρου 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει. Η εθνική διάσταση της συγκέντρωσης προκύπτει, σύμφωνα με το νόμο, από τον προσδιορισμό του κύκλου εργασιών¹⁵ όλων των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων¹⁶.
31. Στην υπό εξέταση πράξη, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των μερών, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών του οικονομικού έτους 2017 για τον όμιλο ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ανήλθε στα € [...] εκατ. και για την ΕΠΑΛΜΕ στα € [...] εκατ., ενώ ο κύκλος εργασιών στην ελληνική αγορά για το οικονομικό έτος 2017 ανήλθε στα [...] εκατ. για τον όμιλο ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και στα € [...] εκατ. για την ΕΠΑΛΜΕ. Περαιτέρω, η υπό κρίση συγκέντρωση δεν έχει κοινοτική διάσταση, καθώς τα μέρη δεν πληρούν τα κατώφλια του κύκλου εργασιών του άρθρου 1 του Κανονισμού ΕΚ 139/2004¹⁷. Ενόψει των ανωτέρω, η παρούσα γνωστοποίηση υποβάλλεται αρμοδίως ενώπιον της ΕΑ.

¹⁵ Ο κύκλος εργασιών των μερών που συμμετέχουν στη συγκέντρωση προκύπτει από το άθροισμα των κύκλων εργασιών των επιχειρήσεων που ορίζει το άρθρο 10 παρ. 4 ν. 3959/2011, όπως ισχύει, κατά τα οριζόμενα και στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού.

¹⁶ Για τον ορισμό της συμμετέχουσας επιχείρησης βλέπε άρθρα 5, 6 και 10 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, καθώς και σχετική πρακτική της Επιτροπής Ανταγωνισμού (www.epant.gr) και επικουρικά τη σχετική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

¹⁷ Βλ. άρθρο 1 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Συμβουλίου της 20.01.2004, για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων («Κοινοτικός κανονισμός συγκεντρώσεων»), ΕΕ L 024 της 29/01/2004, σελ. 0001 – 0022, σύμφωνα με το οποίο «2. Μία συγκέντρωση έχει κοινοτική διάσταση όταν: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 5 δισεκατομμύρια ευρώ και β) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας, συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 250 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος. 3. Μία συγκέντρωση που δεν υπερβαίνει τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παράγραφο 2 έχει κοινοτική διάσταση, εφόσον: α) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν παγκοσμίως όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις υπερβαίνει τα 2,5 δισεκατομμύρια ευρώ· β) ο συνολικός κύκλος εργασιών που πραγματοποιούν όλες οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις σε κάθε ένα από τρία τουλάχιστον κράτη μέλη, υπερβαίνει τα 100 εκατομμύρια ευρώ· γ) σε κάθε ένα από τα τρία τουλάχιστον κράτη μέλη που λαμβάνονται υπόψη για τους

III.3 Χρονικό Πλαίσιο

32. Το υπ' αριθ. πρωτ. 6892 έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης υπεβλήθη, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 1 του ν. 3959/2011, στην ΕΑ την 20.11.2018. Με την ως άνω γνωστοποίηση συνυποβλήθηκε το προβλεπόμενο στο άρθρο 45 παρ. 1 του ν. 3959/2011 παράβολο. Ως αφετηρία της προθεσμίας των 30 ημερών προς γνωστοποίηση λογίζεται η ημερομηνία υπογραφής Συμφωνίας Μεταβίβασης Μετοχών των δύο μερών, ήτοι η 22.10.2018, η οποία και προσκομίσθηκε με το ως άνω έντυπο γνωστοποίησης. Ως εκ τούτου, η εν λόγω γνωστοποίηση υποβλήθηκε εμπροθέσμως.
33. Παράλληλα η γνωστοποιούσα κοινοποίησε στην ΕΑ αντίτυπο του φύλλου της ημερήσιας οικονομικής εφημερίδας πανελλαδικής κυκλοφορίας «ΝΑΥΤΕΜΠΟΡΙΚΗ» της 22.11.2018 (με αριθ. πρωτ. 7048/26.11.2018), στο οποίο δημοσίευσε την υπό κρίση πράξη, το δε κείμενο αναρτήθηκε στο διαδικτυακό τόπο της ΕΑ στις 28.11.2018, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6 παρ. 6 του ν. 3959/2011.
34. Κατά την εξέταση του φακέλου της συνοπτικής γνωστοποίησης, η ΓΔΑ έκρινε ότι δεν προκύπτει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις συμπλήρωσης του απλοποιημένου Εντύπου Συνοπτικής Γνωστοποίησης, όπως προβλέπονται στην απόφαση της ΕΑ 558/VII/2013 (Ενότητα 1.3) και συνεπώς κρίθηκε απαραίτητη η συμπλήρωση του Εντύπου Πλήρους Γνωστοποίησης και η υποβολή του, προκειμένου να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση της γνωστοποιηθείσας πράξης και να διερευνηθούν δεόντως τα ενδεχόμενα προβλήματα ανταγωνισμού. Επιπλέον της συμπλήρωσης και υποβολής του πλήρους εντύπου γνωστοποίησης απαιτήθηκαν περαιτέρω πληροφορίες και διευκρινίσεις σε όσα στοιχεία είχαν σταλεί με το συνοπτικό έντυπο γνωστοποίησης. Για τα ανωτέρω η ΓΔΑ απέστειλε τις υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 7188/29.11.2018 και οικ. 7636/13.12.2018 επιστολές προς τη γνωστοποιούσα, βάσει των άρθρων 8 παρ. 11, 12 και 38 του ν. 3959/2011, όπως ισχύει, στις οποίες η γνωστοποιούσα απήντησε με τις υπ' αριθ. πρωτ. 7529/11.12.2018 και 7746/18.12.2018 αντιστοίχως επιστολές της.
35. Κατά συνέπεια, ως ημερομηνία προσήκουσας γνωστοποίησης θεωρείται η 18.12.2018 και ως καταληκτική ημερομηνία για την έκδοση της Απόφασης σε σχέση με την κίνηση της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης (άρθρο 8 παρ. 4 και 11 του ν. 3959/2011) η 18.01.2019¹⁸.

σκοπούς του στοιχείου δ), δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν κάθε μία χωριστά συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 25 εκατομμυρίων ευρώ και ε) δύο τουλάχιστον από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιούν, κάθε μία χωριστά, εντός της Κοινότητας συνολικό κύκλο εργασιών άνω των 100 εκατομμυρίων ευρώ, εκτός εάν κάθε μία από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις πραγματοποιεί άνω των δύο τρίτων του συνολικού κοινοτικού κύκλου εργασιών της σε ένα και το αυτό κράτος μέλος».

¹⁸ Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3959/2011, «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση μόλις υποβληθεί η σχετική γνωστοποίηση. [...] 4. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου και προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, ο Πρόεδρος της Επιτροπής Ανταγωνισμού, με απόφαση του που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από την γνωστοποίηση κινεί τη διαδικασία της πλήρους διερεύνησης της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και ενημερώνει αμελλητί τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις σχετικά με την απόφασή του. Από τη γνωστοποίηση στις συμμετέχουσες επιχειρήσεις της κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν από κοινού να προβαίνουν σε τροποποιήσεις στη συγκέντρωση ή να προτείνουν την ανάληψη δεσμεύσεων, ώστε να μην προκαλούν σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, και να τις

36. Με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 442/18.01.2019 απόφαση της Αντιπροέδρου της ΕΑ¹⁹ εκκίνησε η διαδικασία πλήρους διερεύνησης της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 4 του ν. 3959/2011, καθώς διαπιστώθηκε ότι η εν λόγω συγκέντρωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ν. 3959/2011 και προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού σε ορισμένες από τις επιμέρους αγορές στις οποίες αφορά. Ως εκ τούτου καταληκτική ημερομηνία για την εισαγωγή της υπόθεσης στην ΕΑ είναι η 04.03.2019, ενώ η προθεσμία έκδοσης απόφασης της ΕΑ επί της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης παρέρχεται στις 18.04.2019.
37. Προ της ολοκλήρωσης της Εισήγησης επί της υπό εξέταση συγκέντρωσης, οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις, με το υπ' αριθ. πρωτ. 1617/01.03.2019 έγγραφο τους [με το οποίο προέβησαν και στην πρόταση ανάληψης διορθωτικών μέτρων (δεσμεύσεις), βλ. σχετικά παρακάτω Ενότητα VIII)], «[α]ντιλαμβανόμεν[α] το φόρτο εργασίας και το χρονικό σημείο της διαδικασίας» συμφώνησαν, σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 11 στοιχ. α) του ν. 3959/2011²⁰, στην παράταση της προθεσμίας εισαγωγής της υπόθεσης στην ΕΑ.

κοινοποιούν στην Επιτροπή Ανταγωνισμού. 5. Με την επιφύλαξη των παραγράφων 2 και 3, η υπόθεση εισάγεται στην Επιτροπή Ανταγωνισμού μέσα σε προθεσμία σαράντα πέντε ημερών από την ημερομηνία κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης. 6. Με απόφαση της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εκδίδεται μέσα σε ενενήντα ημέρες από την ημερομηνία κίνησης της διαδικασίας πλήρους διερεύνησης, απαγορεύεται η συγκέντρωση όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 του άρθρου 7 και, στην περίπτωση της παραγράφου 5 του άρθρου 5, όταν δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1. Σε κάθε άλλη περίπτωση, η Επιτροπή Ανταγωνισμού επιτρέπει τη συγκέντρωση. Η πάροδος της προθεσμίας των ενενήντα ημερών, χωρίς την έκδοση απορριπτικής απόφασης, θεωρείται ως έγκριση της συγκέντρωσης εκ μέρους της Επιτροπής Ανταγωνισμού, η οποία εκδίδει υποχρεωτικώς τη σχετική διαπιστωτική πράξη».

Σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 11 και 12 ν. 3959/2011: «11. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους 3, 4, 5 και 6 μπορούν να παραταθούν στις ακόλουθες περιπτώσεις: [...] Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 μπορούν επίσης να παραταθούν αν το έντυπο της γνωστοποίησης δεν έχει συμπληρωθεί πλήρως, με αποτέλεσμα να μην μπορεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. Με εξαίρεση την περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου, η Επιτροπή υποχρεούται εντός επτά εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης να ζητήσει από τις γνωστοποιούσες επιχειρήσεις τη διόρθωση της αρχικής γνωστοποίησης. Ως χρονικό σημείο έναρξης των προθεσμιών στην εν λόγω περίπτωση θεωρείται η ημερομηνία της προσήκουσας γνωστοποίησης. 12. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 3, 4, 5 και 6 αναστέλλονται κατ' εξαίρεση όταν οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις δεν συμμορφώνονται προς την υποχρέωση παροχής πληροφοριών κατά το άρθρο 38 και εφόσον οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις ειδοποιηθούν γι' αυτό μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο ημερών από τη λήξη της προθεσμίας που είχε ταχθεί για την παροχή των πληροφοριών. Στην περίπτωση αυτή, ως χρονικό σημείο επανέναρξης των προθεσμιών θεωρείται η ημερομηνία της παροχής από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις των πλήρων και ακριβών πληροφοριών που ζητήθηκαν κατά το άρθρο 38».

¹⁹ Η οποία κοινοποιήθηκε στις συμμετέχουσες στις 18.01.2019.

²⁰ Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 8 του ν. 3959/2011: «1. Η Επιτροπή Ανταγωνισμού εξετάζει τη γνωστοποιούμενη συγκέντρωση, μόλις υποβληθεί η σχετική γνωστοποίηση... 3. Αν διαπιστωθεί ότι η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση, παρ' ότι εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παραγράφου 1 του άρθρου 6, δεν προκαλεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις επί μέρους αγορές στις οποίες αφορά, η Επιτροπή Ανταγωνισμού, με απόφασή της που εκδίδεται μέσα σε ένα μήνα από τη γνωστοποίηση, εγκρίνει τη συγκέντρωση... 11. Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις προηγούμενες παραγράφους 3, 4, 5 και 6 μπορούν να παραταθούν στις ακόλουθες περιπτώσεις: α) αν συμφωνήσουν οι γνωστοποιούσες επιχειρήσεις, β) αν η γνωστοποίηση είναι λανθασμένη ή παραπλανητική, με αποτέλεσμα να μην μπορεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης.

Οι προθεσμίες που προβλέπονται στις παραγράφους 3 και 4 μπορούν επίσης να παραταθούν αν το έντυπο της γνωστοποίησης δεν έχει συμπληρωθεί πλήρως, με αποτέλεσμα να μην μπορεί η Επιτροπή Ανταγωνισμού να

Συγκεκριμένα ανέφεραν ότι «δυνάμει του αρ. 8 παρ. 11 περ. α' του ν. 3959/2011, συναινούν στην παράταση της προθεσμίας η οποία προβλέπεται στο αρ. 8 παρ. 5 του ίδιου νόμου, σχετικά με την υποβολή εισήγησης προς την Επιτροπή Σας. Προσβλέπουμε δε ότι με την συνημμένη πρόταση, η συνολική διαδικασία είναι δυνατόν να επιταχυνθεί, προκειμένου να ολοκληρωθεί άμεσα μετά την υποβολή της Εισήγησης, ακόμα και αν αυτή υποβληθεί μετά την κατ' αρχήν προβλεπόμενη προθεσμία των σαράντα πέντε (45) ημερών».

38. Σημειώνεται δε ότι η ΓΔΑ απέστειλε επιπλέον, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 38 του ν. 3959/2011, σειρά επιστολών προς ένα μεγάλο αριθμό διελαστών και χυτηρίων που δραστηριοποιούνται στον υπό εξέταση κλάδο²¹ για να συμπληρωθεί ο φάκελος της υπόθεσης και να καταστεί δυνατή η αξιολόγηση της γνωστοποιηθείσας πράξης όσον αφορά στα αποτελέσματά της στις επιμέρους αγορές.

IV ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

IV.1 Εισαγωγικά²²

39. Η σχετική αγορά προϊόντων περιλαμβάνει το σύνολο των προϊόντων ή/και υπηρεσιών που θεωρούνται από τον καταναλωτή εναλλάξιμα ή δυνάμενα να υποκατασταθούν μεταξύ τους, λόγω των χαρακτηριστικών τους, των τιμών τους και της χρήσης, για την οποία προορίζονται. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, όπου οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών και οι όροι του ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, και η οποία μπορεί να διακριθεί

προβεί στην αξιολόγηση της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης. Με εξαίρεση την περίπτωση α' της παρούσας παραγράφου, η Επιτροπή υποχρεούται εντός επτά εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία της γνωστοποίησης να ζητήσει από τις γνωστοποιούσες επιχειρήσεις τη διόρθωση της αρχικής γνωστοποίησης. Ως χρονικό σημείο έναρξης των προθεσμιών στην εν λόγω περίπτωση θεωρείται η ημερομηνία της προσήκουσας γνωστοποίησης...».

²¹ Κατωτέρω παρατίθενται αναλυτικά οι αριθ. πρωτ. των απαντητικών επιστολών. Εφεξής, η παραπομπή στις επιστολές αυτές θα γίνεται με απλή αναφορά στην επωνυμία του αποστολέα τους: Η υπ' αριθ. πρωτ. 439/18.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 556/23.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 221/15.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 258/15.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 181/14.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 273/16.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 430/18.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 1177/12.02.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 222/15.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 535/22.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 49/07.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 149/11.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 98/09.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 78/08.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 102/09.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 201/14.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 1161/11.02.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 454/18.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 235/15.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 169/11.01.2019 από την εταιρία [...], οι υπ' αριθ. πρωτ. 767/30.01.2019 και 1155/11.02.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 617/25.01.2019 από την εταιρία [...]. Επιπλέον, από τα χυτήρια ελήφθησαν οι ακόλουθες απαντητικές επιστολές: οι υπ' αριθ. πρωτ. 503/21.01.2019 και 1095/11.02.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 165/11.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 534/22.01.2019 από την εταιρία [...], η υπ' αριθ. πρωτ. 198/14.01.2019 από την εταιρία [...].

²² Επισημαίνεται ότι η γνωστοποιούσα δραστηριοποιείται, όπως προαναφέρθηκε, και σε άλλες προϊόντικές αγορές, χωρίς ταυτόχρονα η ΕΠΑΛΜΕ να έχει παρουσία ως πραγματικός ή δυνητικός ανταγωνιστής, πελάτης ή προμηθευτής. Ειδικότερα, ο όμιλος ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ δραστηριοποιείται στις αγορές: βωξίτη, μέσω της 100% θυγατρικής της εταιρίας ΔΕΛΦΟΙ ΔΙΣΤΟΜΟΝ Α.Μ.Ε., κατασκευαστικών έργων, μέσω της εμπορικής ονομασίας ΜΕΤΚΑ, ενέργειας, μέσω της προαναφερθείσας εμπορικής ονομασίας ΜΕΤΚΑ και μέσω της εμπορικής ονομασίας PROTERGIA, καθώς και υποδομών και έργων βιομηχανοποίησης που αναλαμβάνει μέσω της ΜΕΤΚΑ, οι οποίες δεν θα αναλυθούν περαιτέρω.

από γειτονικές κυρίως περιοχές, διότι στις εν λόγω περιοχές οι όροι του ανταγωνισμού διαφέρουν σημαντικά.

40. Κατά πάγια πρακτική και νομολογία (τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε εθνικό επίπεδο), η ΕΑ επικεντρώνει την έρευνά της στις «επηρεαζόμενες» σχετικές αγορές της εκάστοτε υπό κρίση συγκέντρωσης, δηλαδή, στις αγορές εκείνες όπου παρουσιάζεται σημαντικός βαθμός επικάλυψης μεταξύ των δραστηριοτήτων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων. Ως «επηρεαζόμενη αγορά» νοείται: α) Κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκούν επιχειρηματικές δραστηριότητες δύο ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις, εφόσον εκτιμάται ότι η συγκέντρωση θα οδηγήσει σε συνολικό μερίδιο στην αγορά αυτή ύψους τουλάχιστον 15% (η περίπτωση αφορά οριζόντιες σχέσεις), καθώς και β) κάθε σχετική αγορά στην οποία ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες οποιαδήποτε συμμετέχουσα επιχείρηση και βρίσκεται σε προηγούμενο ή επόμενο στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας του προϊόντος σε σχέση με την αγορά στην οποία δραστηριοποιείται άλλη συμμετέχουσα επιχείρηση, και οποιοδήποτε από τα ατομικά ή συνδυασμένα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων αυτών, σε οποιοδήποτε στάδιο της παραγωγικής ή εμπορικής διαδικασίας, ανέρχεται σε 25% τουλάχιστον, ανεξάρτητα αν μεταξύ των μερών υφίσταται σχέση προμηθευτή/πελάτη (η περίπτωση αφορά τις κάθετες σχέσεις).
41. Κατά τη γνωστοποιούσα, στο πλαίσιο της γνωστοποιούμενης συγκέντρωσης οι σχετικές αγορές προϊόντος είναι: α) η αγορά της μιγιέτας πρωτόχυτου αλουμινίου και β) η αγορά της μιγιέτας δευτερόχυτου αλουμινίου, η οποία διακρίνεται στις υπο-αγορές i) της αναχύτευσης καθαρών βιομηχανικών απορριμμάτων αλουμινίου (pre-consumer scrap) σε δευτερόχυτη μιγιέτα και ii) της παραγωγής δευτερόχυτης μιγιέτας μέσω της ανάτηξης αναλωμένων απορριμμάτων αλουμινίου από περισυλλογή (post-consumer scrap). Ενώ αναφέρει επικουρικά ότι οι σχετικές αγορές προϊόντος οριοθετούνται και ως (α) η αγορά μιγιέτας (κολώνας) αλουμινίου, η οποία περιλαμβάνει τόσο το πρωτόχυτο, όσο και δευτερόχυτο αλουμίνιο σε μορφή μιγιέτας, και (β) η συμπληρωματική αγορά της παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου για λογαριασμό τρίτων, υπηρεσίες που παρέχονται από χυτήρια.

IV.2 Βασικές Έννοιες

42. Παρακάτω παρατίθενται καταρχήν οι ορισμοί των βασικότερων εννοιών που απαντώνται στις υπό εξέταση σχετικές αγορές, προς υποβοήθηση της οριοθέτησής τους που λαμβάνει χώρα εν συνεχεία.
- **Πρωτόχυτο Αλουμίνιο:** Είναι το αλουμίνιο που παράγεται με την ηλεκτρόλυση της αλουμίνας, διαδικασία κατά την οποία διαχωρίζεται το οξυγόνο από το καθαρό αλουμίνιο. Η αλουμίνα προέρχεται από μηχανική-χημική επεξεργασία του ορυκτού βωξίτη που βρίσκεται σε κοιτάσματα στη φύση. Το καθαρό αλουμίνιο χυτεύεται και μετατρέπεται σε βιομηχανικά προϊόντα τα οποία διαφέρουν ως προς τη χημική σύνθεση (κράματα αλουμινίου) όσο και ως προς τη γεωμετρική μορφή (π.χ. πλάκες, κολώνες, χελώνες) και προορίζονται ως πρώτη ύλη για τις λοιπές βιομηχανίες αλουμινίου (έλαση/διέλαση).

- **Ανακύκλωση:** Είναι η συστηματική περισυλλογή χρησιμοποιημένων προϊόντων ή κατασκευών από αλουμίνιο, για την επαναχύτευση του μετάλλου και παραγωγή χρήσιμων και πάλι προϊόντων αλουμινίου. Με την αναχύτευση του αλουμινίου επιτυγχάνεται οικονομία ενέργειας σε σχέση με την ενέργεια που χρειάζεται η ηλεκτρόλυση του πρωτογενούς μετάλλου.
- **Δευτερόχυτο Αλουμίνιο:** Είναι το αλουμίνιο που ανακτάται από ανακύκλωση (αναχύτευση και επεξεργασία) αλουμινίου το οποίο έχει ήδη παραχθεί, δηλαδή είτε πρωτόχυτο αλουμίνιο, είτε καθαρά αποκόμματα αλουμινίου (pre-consumer scrap), είτε αναλωμένα τελικά προϊόντα από περισυλλογή (post-consumer scrap).
- **Καθαρά αποκόμματα αλουμινίου (pre-consumer scrap):** δημιουργούνται στο πλαίσιο της παραγωγικής διαδικασίας στα εργοστάσια επεξεργασίας αλουμινίου (διελαστές). Αποτελούν πρώτη ύλη που αναχυτεύεται και διοχετεύεται στα εργοστάσια παραγωγής αλουμινίου ως δευτερόχυτο αλουμίνιο.
- **Αναλωμένα τελικά προϊόντα από περισυλλογή (post-consumer scrap):** αποτελούν προϊόντα αλουμινίου που περισυλλέγονται μετά τη χρήση τους, από ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς τα οποία οδηγούνται προς ανάτηξη και με αυτόν τον τρόπο επίσης ανακυκλώνονται. Η μειωμένη καθαρότητα του post-consumer scrap σε σχέση με το pre-consumer scrap καθιστά αναγκαία τη μεγαλύτερη χρήση της χελώνας πρωτόχυτου αλουμινίου στη διαδικασία της ανάτηξης σε σχέση με την αντίστοιχη χρήση στην ανακύκλωση pre-consumer scrap προκειμένου να επιτευχθεί η επιθυμητή χημική σύνθεση.
- **Διέλαση:** Η διέλαση είναι η κατεργασία αλουμινίου για την παραγωγή προϊόντων σταθερής διατομής μεγάλου μήκους (επιμήκη προϊόντα αλουμινίου όπως προφίλ και σωλήνες) που χρησιμοποιούνται στη βιομηχανία και τις κατασκευές. Ειδικότερα, είναι η πλαστική παραμόρφωση με την οποία παράγεται το βιομηχανικό και αρχιτεκτονικό προφίλ (πόρτες - παράθυρα). Η πρώτη ύλη που χρησιμοποιείται κατά τη συγκεκριμένη διαδικασία είναι η κολώνα (ή μπιγιέτα) αλουμινίου, η οποία θερμαίνεται και οδηγείται σε ειδικές πρέσες, και υποχρεώνεται πιεζόμενη να «ρεύσει» μέσα από τη μήτρα που καθορίζει τη μορφή του προφίλ.
- **Κολώνα (ή Μπιγιέτα ή Ράβδος) Αλουμινίου:** Πρόκειται για μορφή αλουμινίου πρωτογενούς ή δευτερογενούς, η οποία χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη στη διέλαση για την παραγωγή αρχιτεκτονικού προφίλ.
- **Πλάκα Αλουμινίου:** Πρόκειται για μορφή αλουμινίου, πρωτογενούς ή δευτερογενούς, η οποία χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη στην έλαση. Έχει ορθογώνιο σχήμα με πάχος 200 – 600 mm και βάρος 500-1000 kgr.
- **Χελώνα Αλουμινίου:** Πρόκειται για μορφή αλουμινίου που αποτελεί πρώτη ύλη για αναχύτευση και στη συνέχεια παραγωγή χυτών προϊόντων (κολώνας και πλάκας).

IV.3 Προϊοντική Αγορά Πρωτόχυτου και Δευτερόχυτου Αλουμινίου

43. Το αλουμίνιο προέρχεται από την επεξεργασία βωξίτη, αφού πρώτα έχει παραχθεί το ενδιάμεσο προϊόν της μεταλλουργίας του αλουμινίου που είναι η αλουμίνα, η οποία

παράγεται στην Ελλάδα αποκλειστικά από τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ²³. Στη συνέχεια η επεξεργασία της αλουμίνιας οδηγεί στην παραγωγή του πρωτόχυτου αλουμινίου, το οποίο επίσης παράγεται αποκλειστικά από τη ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ στην ελληνική επικράτεια. Το πρωτόχυτο αλουμίνιο, στο επόμενο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, υφίσταται την πρώτη μεταποίηση, η οποία αφορά στην παραγωγή ημιτελών προϊόντων μέσω των βιομηχανιών της έλασης, διέλασης, καλωδίων και χυτηρίων.

44. Τα αποκόμματα (scrap) της πρώτης μεταποίησης (καθαρού αλουμινίου), καθώς και τα αποκόμματα αλουμινίου από περισυλλογή (ανακύκλωση τελικών προϊόντων) χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή του λεγόμενου δευτερόχυτου αλουμινίου, το οποίο προμηθεύονται (όπως και το πρωτόχυτο) οι βιομηχανίες παραγωγής ημιτελών προϊόντων (της πρώτης μεταποίησης). Μετά την επιφανειακή επεξεργασία την οποία υφίστανται τα προϊόντα της πρώτης μεταποίησης, η παραγωγική διαδικασία συνεχίζεται με τη δεύτερη μεταποίηση, η οποία αφορά στην παραγωγή τελικών προϊόντων που χρησιμοποιούνται κυρίως στις οικοδομές και στη συσκευασία.
45. Η παραγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου περιλαμβάνει τις επιχειρήσεις που παράγουν αλουμίνιο με πρώτη ύλη το βωξίτη και ενδιάμεση την αλουμίνια, με τελικό αποτέλεσμα την παραγωγή αλουμινίου εμπορικά καθαρού και κραμάτων αλουμινίου σε πρωτόχυτες πλάκες, κολώνες – μπιγιέτες, χελώνες. Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ είναι ο μοναδικός παραγωγός πρωτόχυτου αλουμινίου στην Ελλάδα.
46. Ωστόσο, όπως φαίνεται από τις απαντήσεις των διελαστών στα ερωτηματολόγια που εστάλησαν από τη ΓΔΑ, αν και η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ αποτελεί έναν από τους βασικούς προμηθευτές των διελαστών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια, *υπάρχουν πολλές εταιρίες διέλασης αλουμινίου που χρησιμοποιούν εισαγόμενο πρωτόχυτο αλουμίνιο (κυρίως από Ρωσία και Ρουμανία), αλλά και αρκετοί διελαστές αναγνωρίζουν και επισημαίνουν τη δυνατότητα εισαγωγής πρωτόχυτου αλουμινίου.*
47. Κατά την επεξεργασία του πρωτόχυτου αλουμινίου από τις επιχειρήσεις πρώτης μεταποίησης (επιχειρήσεις έλασης και διέλασης) μένουν υπολείμματα (περίπου το 20% της πρώτης ύλης που έτυχε επεξεργασίας), τα οποία αποτελούν αντικείμενο επαναχύτευσης και από τα οποία στη συνέχεια παράγεται το δευτερόχυτο αλουμίνιο. Το πρωτόχυτο αλουμίνιο είναι απαραίτητο για την παραγωγή δευτερόχυτου αλουμινίου.
48. Η αγορά δευτερόχυτου αλουμινίου περιλαμβάνει τις βιομηχανικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην ανακύκλωση αλουμινίου με πρώτη ύλη: α) αποκόμματα που καταλείπονται κατά τη διαδικασία της πρώτης μεταποίησης (καθαρά βιομηχανικά απορρίμματα), β) μεταχειρισμένα τελικά προϊόντα που περισυλλέγονται (π.χ. μεταχειρισμένες πόρτες, παράθυρα) και γ) χελώνες του πρωτόχυτου αλουμινίου που κατασκευάζονται αποκλειστικά για τον εμπλουτισμό του δευτερόχυτου αλουμινίου²⁴. Η συγκεκριμένη κατηγορία αλουμινίου χρησιμοποιείται για γενική και κυρίως για οικοδομική χρήση.

²³ Η παρούσα ανάλυση στηρίζεται σε πληροφορίες από το δικτυακό τόπο της ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ «ΕΕΑ» (www.aluminium.org.gr).

²⁴ Η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ έχει αναφέρει στις σχετικές επιστολές της προς την Υπηρεσία ότι δεν παράγει πλέον χελώνες αλουμινίου.

49. Η σχέση υποκατάστασης μεταξύ πρωτόχυτου και δευτερόχυτου σχετίζεται άμεσα με τη σκοπούμενη χρήση / τις ανάγκες προς κάλυψη. Συγκεκριμένα, η διέλαση, γίνεται και με τις δυο κατηγορίες αλουμινίου, παρότι υφίσταται ποιοτική διαφοροποίηση μεταξύ τους και κάθε μία κατηγορία από αυτές είναι δυνατό να χρησιμοποιείται σε διαφορετικές εφαρμογές από την άλλη.
50. Σύμφωνα με την άποψη της εξαγοράζουσας, η αγορά μπιγιέτας πρωτόχυτου αλουμινίου αποτελεί μια διακριτή αγορά από την αγορά μπιγιέτας δευτερόχυτου αλουμινίου, καθώς μπορεί να υπάρξει μόνο μερική, όπως υποστηρίζουν, υποκατάσταση. Αυτό οφείλεται κυρίως στις διαφορές των ποιοτικών χαρακτηριστικών των δύο προϊόντων, μεταξύ των οποίων υφίστανται ουσιώδεις διαφορές χημικής και μεταλλουργικής σύνθεσης και αντοχής.
51. Έτσι αναφέρεται ότι οι μπιγιέτες πρωτόχυτου αλουμινίου της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχουν συγκεκριμένα χαρακτηριστικά²⁵ που καθιστούν δυνατή τη χρήση τους όχι μόνο σε εφαρμογές γενικής φύσης, αλλά και σε σειρά εφαρμογών ανεπτυγμένης και εξειδικευμένης τεχνολογίας [π.χ. (αερο)ναυπηγική]. Αντιθέτως, τα χαρακτηριστικά των μπιγιετών δευτερόχυτου αλουμινίου της ΕΠΑΛΜΕ²⁶ καθιστούν τη χρήση τους δυνατή μόνο σε εφαρμογές γενικής φύσης (π.χ. οικοδομή κα) και όχι σε ανεπτυγμένες τεχνολογικές εφαρμογές.
52. Εξάλλου, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις υπ' αριθ. Μ1003/1997-Alcoa/Inespal και Μ1161/1998-Alcoa/Alox αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (εφεξής και Ε.Επ.), οι οποίες αφορούν σε συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του κλάδου, οι αγορές πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου είναι διακριτές, αλλά στενά συνδεδεμένες, καθώς το προϊόν της μιας αγοράς αποτελεί πρώτη ύλη της άλλης, με αποτέλεσμα η διακύμανση της τιμής στην αγορά της εισροής να επηρεάζει την τιμή του προϊόντος του επόμενου σταδίου²⁷.
53. Σύμφωνα ωστόσο με τις υπ' αριθ. 36/Π/1999²⁸, 276/IV/2005²⁹ και 604/2015 αποφάσεις της ΕΑ^{30,31}, οι αγορές πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου σε μορφή κολώνας

²⁵ Πρόκειται για μπιγιέτες περιορισμένων προσμίξεων εκτός των άλλων στοιχείων (μαγνήσιο, πυρίτιο κλπ) και σε σίδηρο από 0,18 έως 0,22%, γεγονός το οποίο διευκολύνει την περαιτέρω παραγωγική επεξεργασία τους. Περαιτέρω, έχουν μορφή μεταλλουργική με λεπτόκοκκους κρυστάλλους και προσανατολισμό παράλληλο κατά άξονα, μεγάλη ταχύτητα διέλασης και εξαιρετική αγωγιμότητα, εξαιρετική ανοδίσωση και βελτιωμένες μηχανικές ιδιότητες.

²⁶ Όπως αναφέρεται στο έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης οι μπιγιέτες διαφόρων κραμάτων της ΕΠΑΛΜΕ έχουν προσμίξεις άλλων χημικών στοιχείων (κυρίως σιδήρου) σε μεγαλύτερο ποσοστό που περιορίζει τις δυνατότητες περαιτέρω παραγωγικής επεξεργασίας. Επιπλέον, σε αντίθεση με τις μπιγιέτες πρωτόχυτου αλουμινίου έχουν μεταλλουργική μορφή με χονδρόκοκκους κρυστάλλους και ανομοιόμορφο προσανατολισμό και διεύθυνση, μικρότερη ταχύτητα διέλασης και ηλεκτρική αγωγιμότητα, μέτρια έως κακή ανοδίσωση και μέτριες μηχανικές ιδιότητες.

²⁷ Βλ. και την υπ' αριθ. IV 26870/19.12.1984 απόφαση της Ε.Επ. παρ. 5.2.7.

²⁸ Σημειώνεται επίσης ότι στην απόφαση του 3916/1997 το ΔΕΦΑΘ καταλήγει: «... στη σχετική αγορά των «μπιγιετών» διελάσεως διαφόρων κραμάτων που παράγονται από πρωτογενές ή δευτερογενές αλουμίνιο στην οποία το συνολικό μερίδιο των δύο εταιρειών μετά τη συγκέντρωση ανέρχεται σε ποσοστό 67%». Βλ. και αποφάσεις ΔΕΦΑΘ 1710/2000 και 980/2005.

²⁹ Σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση (V3α), οι δύο βασικές αγορές προϊόντων αλουμινίου στη χώρα μας είναι η οικοδομή (65%) και η συσκευασία (17%).

³⁰ Πρβλ. και απόφαση Ε.Επ. COMP/M.7019 - TRIMET/ EDF/ NEWCO, σκ. 26 επ. Βλ. και απόφαση ΔΕΦΑΘ 3916/1997, καθώς και απόφαση ΔΕΦΑΘ 77/2014, σκ. 6 (2).

³¹ Πρβλ. και την υπ' αριθ. 52/1997 απόφαση ΕΑ (έγκριση συγκέντρωσης εταιριών ΑΛΟΥΜΙΝΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ και ΕΠΑΛΜΕ).

(μπιγιέτας) τείνουν να συγκροτούν μια ενιαία σχετική αγορά προϊόντος. Ειδικότερα, και οι δύο τύποι αλουμινίου μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε εργασίες γενικής φύσεως, όπως οικοδομικό προφίλ (διέλαση) λόγω της φύσης της ζήτησης στην Ελλάδα και δη της έλλειψης ανεπτυγμένων και εξειδικευμένων βιομηχανικών κλάδων, όπου απαιτείται η χρήση πρωτόχυτου αλουμινίου.

54. Από τη γνωστοποιούσα αναφέρεται ότι ένας σημαντικός αριθμός πελατών απαιτεί αυστηρά πρωτόχυτο αλουμίνιο, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του. Ωστόσο, δεν προσκομίζεται κανένα στοιχείο ούτε γίνεται αναφορά σε συγκεκριμένους πελάτες της οι οποίοι διαχειρίζονται μόνο πρωτόχυτο αλουμίνιο παρά μόνο αναφέρεται ότι, βάσει των εκτιμήσεων της γνωστοποιούσας, από το 2013 έως το 2017 το ποσοστό πωλήσεων του πρωτόχυτου αλουμινίου έναντι του δευτερόχυτου ανερχόταν σε περίπου 65% (με μικρές αποκλίσεις ανά έτος), καθώς και το ότι μια επιχείρηση είναι πελάτης δευτερόχυτου αλουμινίου δεν αποκλείει ότι προμηθεύεται παράλληλα πρωτόχυτο αλουμίνιο.
55. Επιπλέον, όπως αναφέρει και η ίδια η γνωστοποιούσα, μέσω της εξαγοράς η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ θα επιτύχει την αύξηση της παραγωγής μπιγιετών αλουμινίου από 120.000 σε 155.000 τόνους μεγεθύνοντας **τη συνολική δυναμικότητα** με προοπτική διετίας να φτάσει στους 250.000 τόνους συνολικής παραγωγής προϊόντων αλουμινίου παρέχοντας **ολοκληρωμένες λύσεις** στους πελάτες της. Συνεπώς, η ίδια η εξαγοράζουσα αναφέρει ως πρωταρχικό όφελος της εν λόγω εξαγοράς την αύξηση της παραγωγικής της δυναμικότητας και παρουσίας της εταιρίας στην Ελλάδα και το εξωτερικό, χωρίς να διακρίνει μεταξύ δύο προϊόντων, που όπως υποστηρίζεται σε άλλη ενότητα του εντύπου συνοπτικής γνωστοποίησης, ανήκουν σε διαφορετικές σχετικές αγορές.
56. Η εναλλαξιμότητα μεταξύ πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου γίνεται ιδιαίτερα εμφανής από τις απαντήσεις των διελαστών και χυτηρίων³². Όλες³³ οι απαντήσεις που ελήφθησαν από τη ΓΔΑ αναφέρουν ότι το πρωτόχυτο και δευτερόχυτο αλουμίνιο είναι εναλλάξιμα για συνήθεις εφαρμογές εφόσον τηρούνται τα όρια χημικών αναλύσεων, και θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως διακριτά μόνο στις περιπτώσεις ειδικών κραμάτων.
57. Οι μπιγιέτες διαφόρων κραμάτων (πρωτόχυτες και δευτερόχυτες), παρά τις μεταξύ τους διαφορές, που οφείλονται ενδεχομένως στον πεπαλαιωμένο μηχανολογικό εξοπλισμό της ΕΠΑΛΜΕ, χρησιμοποιούνται από τις βιομηχανίες μεταποίησης αλουμινίου ως πρώτη ύλη για την παραγωγή του αυτού είδους προϊόντων (οικοδομικό προφίλ κ.λπ.). Επομένως οι μπιγιέτες αυτές είναι μεταξύ τους εναλλάξιμες και *κατ' ακολουθίαν αποτελούν ενιαία σχετική αγορά από άποψη προϊόντος στο πλαίσιο εξέτασης της εν λόγω υπόθεσης*³⁴.

---

³² Βλ. υποσημείωση 21.

³³ Με εξαίρεση της εταιρίας [...], η οποία όμως δεν παρέχει καμία αιτιολογία.

³⁴ Βλ. απόφαση ΕΑ 36/Π/1999, σκ. 16 επ. καθώς και αποφάσεις ΔΕφΑθ 3916/1997, 1710/2000, 980/2005 και 77/2014.

IV.4 Η αγορά της συμπληρωματικής υπηρεσίας ανακύττευσης καθαρών απορριμμάτων παραγωγής

58. Η υπηρεσία ανακύττευσης απορριμμάτων παραγωγής των διελαστών (βιομηχανικό σκραπ) περιλαμβάνει την επεξεργασία τους και την επιστροφή έτοιμης πρώτης ύλης προς διέλαση.
59. Ειδικότερα, κατά τη διαδικασία παραγωγής στη διέλαση προφίλ αλουμινίου, προκύπτουν αποκόμματα αλουμινίου, το ποσοστό των οποίων ανέρχεται κατά περίπτωση σε 20% περίπου της πρώτης ύλης (αναλόγως του σχήματος και των ποιοτικών απαιτήσεων εκάστου προφίλ). Η ανακύκλωση του σκραπ για παραγωγή δευτερόχυτου αλουμινίου είναι καθοριστική για τη διαμόρφωση του τελικού κόστους λειτουργίας. Χωρίς αυτήν, η εταιρία διέλασης συσσωρεύει απόθεμα αλουμινίου, το οποίο παραμένει ανεκμετάλλευτο.
60. Ένας διελαστής έχει τις εξής δύο επιλογές σχετικά με την παραπάνω διαδικασία ανακύκλωσης του σκραπ, η οποία είναι πολύ σημαντική για την οικονομική αποδοτικότητα της επιχείρησης: α) να ανακυκλώσει το σκραπ σε δικό του χυτήριο, εφόσον διαθέτει, ή β) να απευθυνθεί σε εταιρία που αναχτεύει σκραπ για λογαριασμό τρίτων (φασόν).
61. Σημειώνεται ότι ο χρόνος υλοποίησης, το κόστος λειτουργίας και η αβεβαιότητα ως προς τη δυνατότητα εξεύρεσης των πρώτων υλών αποτελούν παράγοντες που είναι πιθανόν να αποθαρρύνουν ένα διελαστή από το να δημιουργήσει δικό του χυτήριο, εκτός εάν πρόκειται για πολύ μεγάλη επιχείρηση στην αγορά, η οποία ενδεχομένως να ενδιαφερθεί για μια τέτοια μακροχρόνια επένδυση, όπως διαφαίνεται από απαντήσεις διελαστών που έχουν σταλεί στην Υπηρεσία σε σχετικά ερωτηματολόγια.
62. Συμπερασματικά, επισημαίνεται ότι η ανακύκλωση των καθαρών αυτών βιομηχανικών απορριμμάτων είναι πολύ σημαντική για λόγους κόστους στους διελαστές και ότι εν προκειμένω, η παροχή υπηρεσιών επανακύττευσης αλουμινίου προς τρίτους συνιστά επίσης έτερη συνδεδεμένη σχετική προϊοντική αγορά. Στην εν λόγω αγορά δεν συμπεριλαμβάνεται η δραστηριότητα των χυτηρίων που επαναχτεύουν τα αποκόμματα αλουμινίου αποκλειστικά για δική τους χρήση (καθετοποιημένες μονάδες), καθώς το προϊόν τους δεν προορίζεται για τρίτους, αλλά συμπεριλαμβάνεται στο τελικό προϊόν που διαθέτουν στην αγορά και κατά συνέπεια αποτυπώνεται στο συνολικό μερίδιο αγοράς τους.
63. Τόσο από τη γνωστοποιούσα όσο και με βάση την έρευνα της ΕΑ εμφανίζονται επίσης τα ακόλουθα χυτήρια στην ελληνική επικράτεια: Τα χυτήρια της ΑΝΟΞΑΛ, της ΑΛΟΥΦΟΝΤ, της ΑΛΚΟ και της ΑΛΟΥΜΙΝΚΟ³⁵. Κατά την άποψη της γνωστοποιούσας, ακόμα και στην περίπτωση που κάποια από αυτά τα χυτήρια είναι ανενεργά μπορούν να λειτουργήσουν κανονικά αναλαμβάνοντας την ανακύττευση τρίτων διελαστών. Ωστόσο, με βάση την έρευνα της ΕΑ, για τα συγκεκριμένα χυτήρια ισχύουν τα ακόλουθα: Το χυτήριο της [...] είναι ανενεργό και δεν λειτουργεί τα τελευταία πέντε έτη. Η εταιρία [...] λειτουργεί επίσης ως διελαστής και βάσει των απαντήσεων της στο αντίστοιχο ερωτηματολόγιο ολόκληρη η φύρα της (που αντιστοιχεί σε περίπου [...]%) αναχτεύεται στην ΕΠΑΛΜΕ. Η εταιρία [...] δραστηριοποιείται στον τομέα της

³⁵ Σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα η δυναμικότητα των χυτηρίων είναι [...], [...], [...] και [...] τόνοι αντιστοίχως. Σύμφωνα με τις απαντήσεις των χυτηρίων, το χυτήριο της ΑΝΟΞΑΛ έχει δυναμικότητα [...] τόνων ετησίως, το χυτήριο της ΑΛΟΥΦΟΝΤ [...] τόνους ετησίως ενώ το χυτήριο της ΑΛΟΥΜΙΝΚΟ δυναμικότητα παραγωγής χυτών μερών κράματος αλουμινίου (όχι μιγιέτας) [...] τόνων σε ετήσια βάση.

χύτευσης σε δύο παραγωγικούς άξονες: ο πρώτος αφορά στην κάθετη αναχύτευση σκραπ αλουμινίου για παραγωγή μπιγιέτας και ο δεύτερος αφορά στη χύτευση σκραπ αλουμινίου για παραγωγή κράματος αλουμινίου (υλικό που χρησιμοποιείται για κάγκελα, εξαρτήματα κλπ). Ο πρώτος παραγωγικός άξονας, που είναι σχετικός με την εν λόγω έρευνα, δεν έχει τεθεί σε παραγωγική λειτουργία. Ο δεύτερος παραγωγικός άξονας αφορά σε δυνατότητα παραγωγής χυτών μερών κράματος [...] τόνων σε ετήσια βάση, ενώ η εν λόγω υπηρεσία δεν διατίθεται σε άλλους διελαστές ούτε υπάρχει αντίστοιχη πρόθεση. Η εταιρία [...] λειτουργεί επίσης ως διελαστής και στο σχετικό ερωτηματολόγιο αναφέρει την ΕΠΑΛΜΕ ως το μοναδικό προμηθευτή σε δευτερόχυτο αλουμίνιο και στην υπηρεσία αναχύτευσης. Το χυτήριο της [...] ανήκει στον όμιλο [...]»³⁶ και αναλαμβάνει να κάνει φασόν σε ύλες που της παρέχονται από τη μητρική της εταιρία³⁷. Έχει μικρό ελεύθερο δυναμικό για να αναλάβει την κατεργασία υλών τρίτων διελαστών. Συνεπώς το μόνο χυτήριο το οποίο απομένει από τα ανωτέρω και το οποίο παρουσιάζεται να παρέχει τις υπηρεσίες αναχύτευσης και σε διελαστές που δεν είναι καθετοποιημένοι είναι το χυτήριο της [...]»³⁸.

64. Σύμφωνα με τις απαντήσεις διελαστών στα ερωτηματολόγια που εστάλησαν από τη ΓΔΑ, οι μη καθετοποιημένοι διελαστές (ενν. από τους ερωτηθέντες) που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια αναχυτεύουν τα αποκόμματα αλουμινίου που υπολείπονται από την παραγωγική τους διαδικασία *εξ ολοκλήρου στην ΕΠΑΛΜΕ* και δεν εξετάζουν το ενδεχόμενο αλλαγής χυτηρίου. Ταυτόχρονα, από τις απαντήσεις των διελαστών³⁹ προκύπτει ότι δεν υπάρχει δυνατότητα κατεύθυνσης προς το εξωτερικό για αναχύτευση λόγω μεγάλου κόστους μεταφοράς.
65. Επιπλέον των ανωτέρω, οι διελαστές απαντούν ότι δεν διατίθενται να λειτουργήσουν οι ίδιοι χυτήριο για την ανακύκλωση του σκραπ τους. Αυτό ισχύει για όλες τις εταιρίες που απαντούν στο σχετικό ερώτημα πλην μιας ([...]), η οποία αναφέρει ότι μελετά εδώ και ένα χρόνο την επένδυση σε χυτήριο. Ωστόσο, πέραν του κόστους της σχετικής επένδυσης, της εξασφάλισης των απαιτούμενων κεφαλαίων και της αναγκαίας τεχνογνωσίας για τη λειτουργία του χυτηρίου ένας πολύ σημαντικός παράγοντας που επηρεάζει μια τέτοια απόφαση, και αναφέρεται ως ανασταλτικός παράγοντας και από την εταιρία [...], έχει να κάνει με το γεγονός ότι προκειμένου μια τέτοια επένδυση να καταστεί αποδοτική θα πρέπει να συγκεντρωθούν οι απαιτούμενες ποσότητες σκραπ, καθώς το σκραπ του κάθε διελαστή στις περισσότερες περιπτώσεις δεν επαρκεί προκειμένου να καλύψει εξολοκλήρου την απαραίτητη ποσότητα. Το ερωτώμενα χυτήρια επίσης αναφέρουν ότι δεν αναμένουν την είσοδο μιας νέας επιχείρησης στην αγορά αναχύτευσης.
66. Βάσει των ανωτέρω συμπεραίνεται ότι η διαδικασία αναχύτευσης αποτελεί μία απολύτως ουσιώδη δραστηριότητα για της εταιρίες διέλασης καθώς το σκραπ τους μπορεί να αντιστοιχεί σε ένα ιδιαίτερα σημαντικό ποσοστό της τάξης του 20%. Η εταιρία

³⁶ Στον ίδιο όμιλο ανήκει και η [...], ως διελαστής που δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια.

³⁷ [...] ΑΕ.

³⁸ Η [...] βάσει της απάντησής της λειτουργεί ως ανεξάρτητο χυτήριο ωστόσο, τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται να αναλαμβάνει αναχύτευση μόνο για την εταιρία [...] η οποία συμμετέχει και στο μετοχικό της κεφάλαιο.

³⁹ Με εξαίρεση την [...], η οποία δεν αναφέρει συγκεκριμένα στοιχεία.

ΕΠΑΛΜΕ λειτουργεί σαν το κυριότερο, αν όχι μοναδικό, ανεξάρτητο χυτήριο της ελληνικής επικράτειας το οποίο χρησιμοποιούν οι διελαστές για την αναχύτευση των αποκομμάτων αλουμινίου που υπολείπονται της παραγωγικής τους διαδικασίας, ενώ η δυνατότητα αναχύτευσης σε χυτήρια του εξωτερικού αξιολογείται ως περιορισμένη, λόγω του υψηλού μεταφορικού κόστους.

IV.5 Γεωγραφική οριοθέτηση των αγορών

67. Η σχετική γεωγραφική αγορά περιλαμβάνει την περιοχή, στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις προβαίνουν σε προσφορά αγαθών και υπηρεσιών και οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς, ώστε αυτή να μπορεί να διακριθεί από γειτονικές περιοχές, ιδίως επειδή οι υφιστάμενες συνθήκες ανταγωνισμού στις περιοχές αυτές είναι αισθητά διαφορετικές.
68. Ως σχετική γεωγραφική αγορά η γνωστοποιούσα θεωρεί, τόσο για την αγορά του πρωτόχυτου όσο και για την αγορά του δευτερόχυτου αλουμινίου, αλλά και ως προς τη συμπληρωματική αγορά της παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου για λογαριασμό τρίτων (υπηρεσίες που παρέχονται από χυτήρια) την παγκόσμια αγορά.
69. Από τις απαντήσεις των διελαστών και χυτηρίων φαίνεται ωστόσο ότι υπάρχουν διαφορές αναφορικά με τη γεωγραφική οριοθέτηση της αγοράς (πρωτόχυτου και δευτερόχυτου) αλουμινίου και των υπηρεσιών αναχύτευσης.
70. Κατά τον ορισμό της γεωγραφικής αγοράς, αξιολογούνται διάφορα κριτήρια, μεταξύ των οποίων οι τοπικές διαφορές (π.χ. ως προς τα μερίδια αγοράς), οι διαφορές ως προς τις τιμές των προϊόντων μεταξύ των χωρών μελών της ΕΕ, οι προτιμήσεις των καταναλωτών (αγοραστική συνήθεια), ο βαθμός διείσδυσης των εισαγωγών και το μεταφορικό κόστος⁴⁰.

Γεωγραφική Οριοθέτηση της Αγοράς Πρωτόχυτου και Δευτερόχυτου Αλουμινίου

71. Σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις υπ' αριθ. M1003/1997-Alcoa/Inespal και M1161/1998-Alcoa/Alox αποφάσεις Ε.Επ., οι οποίες αφορούν σε συγκεντρώσεις επιχειρήσεων του κλάδου, ως γεωγραφική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου κολώνας (μπιγιέτας) θεωρείται η παγκόσμια αγορά, λαμβάνοντας ιδίως υπόψη α) τις εισαγωγικές και εξαγωγικές ροές του αλουμινίου (πρωτόχυτου και δευτερόχυτου), β) η τιμή του πρωτόχυτου αλουμινίου είναι σε σημαντικό βαθμό ομοιόμορφη, καθώς συνδέεται με το Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου (LME), ενώ και η τιμή του δευτερόχυτου συχνά συνδέεται με τη χρηματιστηριακή τιμή του πρωτόχυτου.
72. Σύμφωνα ωστόσο με τις υπ' αριθ. 36/II/1999, 276/IV/2005⁴¹ και 604/2015⁴² αποφάσεις της ΕΑ, ως γεωγραφική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου σε μορφή κολώνας (μπιγιέτας) θεωρείται αυτή της ελληνικής επικράτειας.

⁴⁰ Βλ. ενδεικτικά για το σύνολο των παραγόντων που αξιολογούνται σχετικά Levy, ό.π., παρ.3-152-5-170, EU COMPETITION LAW, VOLUME II, Mergers and Acquisitions, Book One, Claeys & Casteels, παρ. 3.267, καθώς και ενδεικτικά M.1672, Volvo/Scania, παρ. 233, M. 5355/ BASF/ CIBA, παρ. 13.

⁴¹ Βλ. παρ. IV: «δεδομένου ότι οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις μπορούν να πωλήσουν τα προϊόντα τους υπό ομοιόμορφες συνθήκες ανταγωνισμού σε όλη την επικράτεια».

⁴² Βλ. παρ. 19: «Εν προκειμένω, κατά την ομόφωνη κρίση της Επιτροπής, ως σχετική γεωγραφική αγορά ορίζεται η ελληνική επικράτεια, δεδομένων ιδίως του σχετικά περιορισμένου αριθμού εισαγωγών, αλλά και

73. Εν γένει, ο κλάδος του αλουμινίου είναι ιδιαίτερα εξωστρεφής, καθώς οι ελληνικές εταιρίες, ανεξαρτήτως μεγέθους, έχουν εστιάσει σταθερά κατά τα τελευταία χρόνια στην εξαγωγική δραστηριότητα⁴³. Βάσει στοιχείων της Ελληνικής Ένωσης Αλουμινίου (ΕΕΑ)⁴⁴, το αλουμίνιο αποτελεί τον δεύτερο πιο εξαγωγικό κλάδο της Ελλάδας, με εξαγωγές οι οποίες το 2017 ξεπέρασαν το 1,6 δισ. € και αντιστοιχούν στο 5,5% του συνόλου των εξαγωγών της Χώρας. Οι συνολικές πωλήσεις της πρώτης μεταποίησης παρουσίασαν αύξηση της τάξης του 4%, ενώ οι εξαγωγές ενισχύθηκαν κατά περίπου 5-6%, εκπροσωπώντας το 75% των συνολικών πωλήσεων.
74. Αναφορικά με την υπό εξέταση γνωστοποιηθείσα πράξη, η ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ είναι πράγματι η μόνη εταιρία που δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια στην παραγωγή πρωτόχυτου αλουμινίου. Ωστόσο, βάσει των στοιχείων που έχουν προκύψει κατά τη διερεύνηση της γνωστοποιούμενης εξαγοράς διαφαίνεται ότι η αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου μπορεί να είναι ευρύτερη από την ελληνική, καθώς υφίστανται σημαντικές εμπορικές ροές από και προς το εξωτερικό, καθώς αφενός υπάρχουν προμηθευτές που δραστηριοποιούνται εκτός ελληνικής επικράτειας και εξάγουν τα προϊόντα τους στην Ελλάδα και αφετέρου καταγράφονται σημαντικές εξαγωγές αλουμινίου ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό⁴⁵. Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΕΑ, για το έτος 2017 οι πωλήσεις σε πρώτες ύλες (πρωτόχυτο και δευτερόχυτο) έφθασαν τους 215.000 τόνους (με 58% εξαγωγές)^{46,47}. Ενώ, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισε η γνωστοποιούσα, το ποσοστό μόνο των εισαγωγών πρωτόχυτου αλουμινίου για το έτος 2017 ανήλθε σε περίπου 34%⁴⁸ της συνολικής εγχώριας αγοράς πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου.

του σχετικά υψηλού κόστους μεταφορών και δασμών που αντιμετώπιζαν οι δυνητικοί εισαγωγείς, τουλάχιστον μέχρι το 1997-1998, απορριπτέων ως αβάσιμων των περί του αντιθέτου ισχυρισμών της ελεγχόμενης εταιρίας ΑτΕ».

⁴³ Βλ. και απαντήσεις ερωτηθέντων διελαστών.

⁴⁴ Βλ. Παράρτημα 12 του συνοπτικού εντύπου γνωστοποίησης.

⁴⁵ Βάσει των στοιχείων της γνωστοποιούσας η εξαγωγική δραστηριότητα της ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ για τα έτη 2013-2017 σε όγκο και αξία έχει ως ακολούθως:

Έτος	Όγκος εξαγωγών πρωτόχυτης μπιγιέτας (τόνοι)	Αξία εξαγωγών πρωτόχυτης μπιγιέτας (ευρώ)	% εξαγωγών στις Συν. Πωλήσεις (σε όγκο)
2013	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]
2016	[...]	[...]	[...]
2017	[...]	[...]	[...]

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα, επεξεργασία από ΓΔΑ

⁴⁶ Βλ. <https://www.alunet.gr/2018/07/8652v>.

⁴⁷ Σύμφωνα επίσης με στοιχεία της ΕΕΑ (για το έτος 2011), το 60% των πωλήσεων πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου αφορά εξαγωγές και το υπόλοιπο 40% την εγχώρια αγορά. Βλ. <http://www.aluminium.org.gr/%CF%80%CF%81%CF%89%CF%84%CF%8C%CF%87%CF%85%CF%84%CE%BF-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%B4%CE%B5%CF%85%CF%84%CE%B5%CF%81%CF%8C%CF%87%CF%85%CF%84%CE%BF-%CE%B1%CE%BB%CE%BF%CF%85%CE%BC%CE%AF%CE%BD%CE%B9%CE%BF-p-336.html>.

⁴⁸ Βλ. Πίνακες παρ. 67 επ, του πλήρους εντύπου γνωστοποίησης.

75. Η εξαγοράζουσα αναφέρει ότι η αγορά του πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου είναι παγκόσμια. Η είσοδος νέων επιχειρήσεων γίνεται από μεγάλους ομίλους που δραστηριοποιούνται σε παγκόσμιο επίπεδο. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παραγωγοί EMIRATES GLOBAL ALUMINIUM (EGA) στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, RUSAL στη Ρωσία, NORSK HYDRO στη Ρωσία, ALRO στη Ρουμανία και VEDANTA στην Ινδία και οι έμποροι GLENCORE, MECAM και METRAD. Αναφέρεται επίσης ότι τα τελευταία χρόνια παρουσιάζεται μια συνεχής αυξητική τάση εισαγωγών μιγιέτας πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου, ενώ εξίσου υψηλά είναι και τα επίπεδα των αντίστοιχων εξαγωγών. Ο αναφερόμενος παγκόσμιος χαρακτήρας της σχετικής αγοράς ενδυναμώνεται από τη διαρκή μείωση του κόστους και των εισαγωγικών δασμών⁴⁹, από το μηδενικό κόστος σε δίκτυα διανομής για τις εταιρίες που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή πρωτόχυτης και δευτερόχυτης μιγιέτας, καθώς και από την απουσία ιδιαίτερων καταναλωτικών προτιμήσεων στην ελληνική επικράτεια καθώς δεν παρουσιάζεται κάποια προτίμηση για τα τοπικά προϊόντα αλουμινίου.
76. Από την έρευνα της ΓΔΑ διαφαίνεται ότι υπάρχουν αρκετοί διελαστές οι οποίοι προμηθεύονται πρωτόχυτο αλουμίνιο (και) από το εξωτερικό⁵⁰, καθώς και διελαστές οι οποίοι αγοράζουν πρωτόχυτο αλουμίνιο από την εταιρία [...] ⁵¹, η οποία εισάγει πρωτόχυτο αλουμίνιο από τη Ρωσία και τη Ρουμανία. Κάποιοι διελαστές⁵² επιπλέον αναφέρουν ότι προμηθεύονται ένα ποσοστό των αγορών τους σε πρωτόχυτο αλουμίνιο από την εταιρία ΕΠΑΛΜΕ. Επιπλέον, υπάρχουν διελαστές που αναφέρουν ως δυνητικούς προμηθευτές αλουμινίου επιχειρήσεις από τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα, τη Νότιο Κορέα, την Ινδία, τη Ρωσία, τη Ρουμανία κ.α.⁵³ Ως κριτήρια για την επιλογή προμηθευτή πρωτόχυτου αλουμινίου αναφέρονται η διάμετρος της προσφερόμενης μιγιέτας και η ποιότητα του υλικού και κυρίως η τιμή πώλησης και ο ευνοϊκός χρόνος πίστωσης.
77. Όσον αφορά τη δευτερόχυτη μιγιέτα αλουμινίου, η οποία βάσει της ανωτέρω ανάλυσης ανήκει στην ίδια σχετική αγορά με την πρωτόχυτη μιγιέτα, οι περισσότεροι διελαστές εμφανίζουν την ΕΠΑΛΜΕ ως το βασικό τους προμηθευτή σε δευτερόχυτη μιγιέτα ωστόσο και πάλι εμφανίζονται διελαστές που φαίνεται να εισάγουν δευτερόχυτη μιγιέτα από το εξωτερικό, ενώ υπάρχουν επιχειρήσεις διέλασης που καλύπτουν τις ανάγκες τους για κράματα δευτερόχυτου αλουμινίου από την ετήσια ποσότητα αναχύτευσης της φύρας τους.
78. Σημαντικό τέλος είναι εν προκειμένω ότι οι παραγωγοί πρωτόχυτου και δευτερόχυτου των υπολοίπων χωρών ασκούν σημαντική ανταγωνιστική πίεση, και τυχόν προσπάθειες των μερών για αύξηση των τιμών μετά τη συγκέντρωση στην εν λόγω αγορά αναμένεται ότι θα εξουδετερώνονταν από τις εισαγωγές.

---

⁴⁹ Οι εισαγωγές μιγιέτας πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου στην Ελλάδα δεν επηρεάζονται σημαντικά από ποσοτώσεις και δασμολογικούς ή μη δασμολογικούς φραγμούς. Περαιτέρω, αναφορικά με τις εισαγωγές από τρίτες χώρες εκτός ΕΕ, όπως αναφέρθηκε στο έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης (βλ. σημείο 92), παρατηρείται μια διαρκής μείωση του κόστους των εισαγωγικών δασμών, οι οποίοι πλέον ανέρχονται μόλις στο 4% της αξίας των εισαγόμενων προϊόντων (από 6% προγενέστερα).

⁵⁰ [...].

⁵¹ [...].

⁵² [...].

⁵³ [...].

79. Επομένως, από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η γεωγραφική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου ορίζεται η παγκόσμια αγορά.

Γεωγραφική Αγορά της Υπηρεσίας Αναχύτευσης

80. Σύμφωνα με την άποψη της εξαγοράζουσας, η γεωγραφική αγορά της παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών αποκομμάτων αλουμινίου για λογαριασμό τρίτων θα πρέπει και πάλι να θεωρηθεί η παγκόσμια καθώς οι εγχώριες βιομηχανίες διέλασης έχουν τη δυνατότητα να αποστέλλουν το σκραπ τους σε χυτήρια που είναι εγκατεστημένα σε τρίτες χώρες (πχ Βουλγαρία, Ιταλία, Τουρκία) προς επαναχύτευση.

81. Ωστόσο, βάσει των απαντήσεων των ερωτώμενων διελαστών φαίνεται ότι δεν υπάρχει εταιρία διέλασης που να δραστηριοποιείται στην ελληνική επικράτεια και να αποστέλλει το σκραπ της προς αναχύτευση σε χυτήριο του εξωτερικού. Επιπλέον, αν και όπως έχει προαναφερθεί η ανακύκλωση του σκραπ είναι ουσιαστικής σημασίας για τη λειτουργία των επιχειρήσεων διέλασης αλουμινίου, οι επιχειρήσεις αναφέρουν ότι είναι αδύνατον για αυτές να αποστέλλουν το σκραπ τους για αναχύτευση σε χυτήρια του εξωτερικού λόγω του ιδιαίτερα υψηλού μεταφορικού κόστους που θα συνεπάγεται μια τέτοια συναλλαγή. Επιπλέον, λόγω της μικρής ποσότητας σκραπ που δημιουργείται από κάθε επιχείρηση διέλασης θα καθιστούσε δύσκολη την επίτευξη σωστής τιμής στην περίπτωση που ακολουθούνταν η πολιτική πώλησης του σκραπ στο εξωτερικό. Η άποψη των διελαστών ενισχύεται από τις απαντήσεις των χυτηρίων τα οποία, ανεξάρτητα εάν είναι καθετοποιημένα ή/και λειτουργούν και ως ανεξάρτητα χυτήρια αναφέρουν ότι θεωρούν δυσχερή την ανταγωνιστική δράση των χυτηρίων του εξωτερικού λόγω του υψηλού μεταφορικού κόστους.

82. Από τα ανωτέρω συνεπάγεται ότι η γεωγραφική αγορά της υπηρεσία αναχύτευσης αποκομμάτων αλουμινίου περιορίζεται στα όρια της ελληνικής επικράτειας.

IV.6 Μερίδια Αγοράς

83. Βάσει των στοιχείων που έχει προσκομίσει η γνωστοποιούσα, τα μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών στην ελληνική αγορά (μπιγιέτας) πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου (εξαιρουμένης της παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου για λογαριασμό τρίτων), παρουσιάζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 3: Μερίδια αγοράς στην ελληνική αγορά (μπιγιέτας) πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου

Έτος	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ		ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ		ΕΠΑΛΜΕ	
	Όγκος πωλήσεων (μετρικοί τόνοι)	Αξία πωλήσεων (σε ευρώ)	Όγκος πωλήσεων (μετρικοί τόνοι)	Αξία πωλήσεων (σε ευρώ)	Όγκος πωλήσεων (μετρικοί τόνοι)	Αξία πωλήσεων (σε ευρώ)
2013	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2015	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2016	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2017	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]

	ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ		ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ		ΕΠΑΛΜΕ	
Έτος	Όγκος πωλήσεων	Αξία πωλήσεων	Όγκος πωλήσεων	Αξία πωλήσεων	Όγκος πωλήσεων	Αξία πωλήσεων
	(μετρικοί τόνοι)	(σε ευρώ)	(μετρικοί τόνοι)	(σε ευρώ)	(μετρικοί τόνοι)	(σε ευρώ)
ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ						
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ & ΕΠΑΛΜΕ		ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ		ΕΠΑΛΜΕ	
Έτος	Όγκος πωλήσεων	Αξία πωλήσεων	Όγκος πωλήσεων	Αξία πωλήσεων	Όγκος πωλήσεων	Αξία πωλήσεων
	%	%	%	%	%	%
2013	[75-85]%	[75-85]%	[55-65]%	[55-65]%	[15-25]%	[10-15]%
2014	[65-75]%	[75-85]%	[55-65]%	[55-65]%	[15-25]%	[10-15]%
2015	[65-75]%	[65-75]%	[45-55]%	[45-55]%	[15-25]%	[10-15]%
2016	[55-65]%	[55-65]%	[45-55]%	[45-55]%	[10-15]%	[10-15]%
2017	[55-65]%	[55-65]%	[45-55]%	[45-55]%	[10-15]%	[5-10]%

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα, επεξεργασία από ΓΔΑ.

84. Ωστόσο δεδομένου ότι η γεωγραφική αγορά για το πρωτόχυτο και δευτερόχυτο αλουμίνιο έχει προσδιοριστεί ότι εκτείνεται στην παγκόσμια αγορά⁵⁴, σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, τα αντίστοιχα μερίδια αγοράς, σε παγκόσμιο επίπεδο, για την ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ εκτιμώνται σε περίπου μηδενικό, της τάξης μεγέθους [5-10]% (για το 2017), ενώ για την ΕΠΑΛΜΕ, επίσης, μηδενικό, της τάξης μεγέθους [5-10]% (για το 2017). Συνεπώς τα μερίδια αγοράς των δύο εταιριών αναφορικά με το πρωτόχυτο και δευτερόχυτο αλουμίνιο στην παγκόσμια αγορά είναι πολύ χαμηλά⁵⁵.

85. Αναφορικά με τα μερίδια της ΕΠΑΛΜΕ στην αγορά αναχύτευσης, που όπως αναφέρθηκε ανωτέρω, βάσει των απαντήσεων των διελαστών περιορίζεται στην ελληνική επικράτεια (οι οποίοι και θεωρούν την ΕΠΑΛΜΕ ως το μόνο ανεξάρτητο χυτήριο που παρέχει την υπηρεσία της αναχύτευσης η κατάσταση είναι διαφορετική).

⁵⁴ Βλ. IV.5.

⁵⁵ Παρατηρούνται σχετικά και τα εξής [βλ. Υπόμνημα αγοράστριας με αρ. πρωτ. 211/27.03.2019]: «[H] σε καθημερινή βάση τιμολόγηση του αλουμινίου από το Χρηματιστήριο Μετάλλων του Λονδίνου (LME) δεν καταλείπει ουσιαστικό κανένα περιθώριο για «μόχλευση» των τιμών προς τα πάνω στα αντίστοιχα προϊόντα (εν προκειμένω, στην πρωτόχυτη και τη δευτερόχυτη μιγιέτα). Τούτο επειδή, ενόψει του καθορισμού των σχετικών τιμών από το LME, η κοστολόγηση των προϊόντων αυτών είναι, σύμφωνα και με τη φρασεολογία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «ουσιωδώς ομοιόμορφη» (substantially uniform): η τελική τιμή του αλουμινίου καθορίζεται σε συντριπτικό βαθμό από την τιμή του LME, ενώ μόνο σε αμελητέο βαθμό από τις εκάστοτε περιφερειακές υπερτιμήσεις. Όπως έχει, δε, κριθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τα ανωτέρω ισχύουν αναλλοίωτα και ως προς το πρωτόχυτο αλουμίνιο υπό την ειδικότερη μορφή των μιγιετών (billets). Παράλληλα, γίνεται δεκτό ότι και η κοστολόγηση του δευτερόχυτου εν γένει αλουμινίου συναρτάται με τις τιμές οι οποίες τίθενται υπό διαπραγμάτευση και δημοσιοποιούνται από το LME».

86. Συγκεκριμένα η ίδια η γνωστοποιούσα έχει εμφανίσει εκτίμηση ενός ιδιαίτερα υψηλού μεριδίου στην αγορά αναχύτευσης. Συγκεκριμένα στο Παράρτημα 22 του πλήρους εντύπου Γνωστοποίησης αναφέρεται ο κατωτέρω υπολογισμός εκτίμησης του σχετικού μεριδίου αγοράς της ΕΠΑΛΜΕ στην αγορά αναχύτευσης από καθαρά αποκόμματα αλουμινίου:
87. Όπως αναλύει η γνωστοποιούσα οι παρεχόμενες εκτιμήσεις του Παραρτήματος έχουν γίνει ως ακολούθως:
- Έχουν χρησιμοποιηθεί οι εκτιμήσεις της Ελληνικής Ένωσης Αλουμινίου για το έτος 2017 για την ελληνική αγορά διέλασης. Η εκτίμηση αφορά συνολικά στο αλουμίνιο (πρωτόχυτο και δευτερόχυτο).
  - Το ποσοστό φύρας διέλασης έχει υπολογιστεί σε 18%.
  - Από τις ετήσιες πωλήσεις προϊόντων διέλασης προκύπτει η ελάχιστη ποσότητα πρώτης ύλης (μιγιέτας αλουμινίου) η οποία έχει απαιτηθεί για την παραγωγή τους. Στην ποσότητα αυτή προστίθεται κατ'εκτίμηση στη βάση ποσοστού 18% η επιπλέον απαιτούμενη πρώτη ύλη (φύρα).
  - Η αγορά αναχύτευσης αφορά στις εταιρίες ΕΠΑΛΜΕ, ΑΛΟΥΦΟΝΤ και ΑΝΟΞΑΛ, καθώς δεν υπάρχουν ενεργές μονάδες αναχύτευσης στην ελληνική επικράτεια και δεν είναι γνωστό στην ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ εάν πραγματοποιούνται εισαγωγές αναχύτευσης στην Ελλάδα.
88. Βάσει των ανωτέρω υπολογισμών και εκτιμήσεων της ίδιας της γνωστοποιούσας το μερίδιο της ΕΠΑΛΜΕ στην αγορά αναχύτευσης στην Ελλάδα για το έτος 2017 ανέρχεται στο πολύ υψηλό ποσοστό του [75-85]%. Συγκεκριμένα η ελληνική αγορά αναχύτευσης για το έτος 2017 χαρακτηρίζεται από τα ακόλουθα μεγέθη:

Συνολική Αγορά Αναχύτευσης στην Ελληνική Επικράτεια		ΕΠΑΛΜΕ		Αναχύτευση τρίτων (ALUFONT, ANOXAL, ALUMIL, ETEM)	
Ποσότητες (κιά)	Αξία (€)	Ποσότητες (κιά)	Αξία (€)	Ποσότητες (κιά)	Αξία (€)
[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
ΜΕΡΙΔΙΑ ΑΓΟΡΑΣ					
Αναχύτευση ΕΠΑΛΜΕ			Αναχύτευση τρίτων		
[75-85]%			[15-25]%		

Πηγή: Στοιχεία προσκομισθέντα από τη γνωστοποιούσα, επεξεργασία από ΓΔΑ

89. Ωστόσο, όπως φαίνεται και από την ανωτέρω ανάλυση στην κατηγορία «αναχύτευση τρίτων», εμφανίζεται το καθετοποιημένο χυτήριο της ANOXAL που λειτουργεί για λογαριασμό της ETEM και συνεπώς δε θα έπρεπε να υπολογίζεται στο συγκεκριμένο μερίδιο. Ταυτόχρονα, το χυτήριο της ALUFONT αν και εμφανίζεται να λειτουργεί ως ανεξάρτητο χυτήριο βάσει των απαντήσεων που έχει λάβει η ΓΔΑ αναλαμβάνει [...].
90. Βάσει των ανωτέρω αναλύσεων η εκτίμηση της γνωστοποιούσας αναφορικά με το μερίδιο της ΕΠΑΛΜΕ στην αγορά αναχύτευσης, δηλαδή ότι το ποσοστό της ΕΠΑΛΜΕ ανέρχεται σε [75-85]%, μπορεί να τεθεί μόνο ως το κατώτατο ποσοστό μεριδίου αγοράς που μπορεί να

διαθέτει η εταιρία στη σχετική αγορά, ήτοι, ότι κατά την κρίση της ΓΔΑ, η ΕΠΑΛΜΕ διαθέτει μερίδιο αγοράς από [75-85]% - [95-100]%.

V ΕΠΗΡΕΑΖΟΜΕΝΕΣ ΑΓΟΡΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟ ΚΡΙΣΗ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ

91. Δεδομένου ότι οι δύο επιχειρήσεις δραστηριοποιούνται στη σχετική αγορά του πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου, όπως προσδιορίστηκε ανωτέρω, με αθροιστικό μερίδιο αγοράς το οποίο μετά τη συγκέντρωση θα είναι κάτω του 15%, καθώς η σχετική γεωγραφική αγορά εκτείνεται εκτός των ορίων της ελληνικής επικράτειας, η σχετική αγορά πρωτόχυτου και δευτερόχυτου αλουμινίου δεν θεωρείται ως επηρεαζόμενη.
92. Αναφορικά με την κάθετη διάσταση της συγκέντρωσης, σημειώνεται ότι η συμμετέχουσα στη συγκέντρωση εταιρία ΕΠΑΛΜΕ, ασκεί επιχειρηματικές δραστηριότητες στη σχετική αγορά των υπηρεσιών αναχύτευσης που βρίσκεται σε επόμενο στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας (στάδιο ανακύκλωσης φύρας) όπου το μερίδιό της στην εν λόγω αγορά είναι πολύ ανώτερο του 25% (από [75-85]% - [95-100]%) όπως προαναφέρθηκε), καθώς εμφανίζεται ως ο μοναδικός ανεξάρτητος προμηθευτής της συγκεκριμένης υπηρεσίας για την ελληνική αγορά. Συνεπώς, η εγχώρια αγορά υπηρεσιών αναχύτευσης θεωρείται επηρεαζόμενη αγορά για την υπό εξέταση συγκέντρωση (παρόλο που μεταξύ των μερών δεν υφίσταται σχέση πελάτη/προμηθευτή).
93. Στην υπό κρίση περίπτωση μάλιστα η δυνατότητα των διελαστών να αλλάξουν προμηθευτή στην αγορά της υπηρεσίας αναχύτευσης είναι ιδιαίτερα περιορισμένη (έως ανύπαρκτη), καθώς η ΕΠΑΛΜΕ είναι σχεδόν το μόνο ανεξάρτητο χυτήριο που μπορεί να ανακυκλώσει τη φύρα τους και η εξεύρεση άλλου χυτηρίου στο εξωτερικό είναι απαγορευτική λόγω του ιδιαίτερα υψηλού κόστους μεταφοράς και της μικρής ποσότητας σκραπ που παράγεται από τον κάθε διελαστή⁵⁶.

VI ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΘΕΙΣΑΣ ΠΡΑΞΗΣ

VI.1 Εισαγωγικά για τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση

94. Η ΕΑ αξιολογεί κατά πόσον μία συγκέντρωση παρακωλύει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης, και λαμβάνει υπόψη κάθε σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού που ενδέχεται να προκληθεί από τη συγκέντρωση. Η δημιουργία ή ενίσχυση

⁵⁶ Πάντως, για λόγους πληρότητας, σημειώνεται ότι η αγοράστρια εταιρία στο Υπόμνημά της [αρ. πρωτ. 211/27.03.2019] αναφέρει σχετικά τα εξής: «Επιπλέον, η παρουσία πολυάριθμων χυτηρίων σε γειτονικές χώρες (ιδίως στην Ιταλία, Τουρκία, Αλβανία και Βουλγαρία), τα οποία έχουν ήδη τεθεί υπόψη της Επιτροπής Σας από την εταιρεία μας, καθιστά την αναχύτευση στο εξωτερικό μια απολύτως εφικτή και ρεαλιστική εναλλακτική επιλογή για τους εγχώριους διελαστές. Επισημαίνεται δε ότι το σχετικό μεταφορικό κόστος είναι κάθε άλλο παρά απαγορευτικό: όπως εκτέθηκε στο πλαίσιο της συμπληρωματικής γνωστοποίησης, η Ίδια η ΕΠΑΛΜΕ έχει πραγματοποιήσει ήδη αναχύτευση για λογαριασμό πελατών οι οποίοι δραστηριοποιούνται σε άλλες χώρες, και ειδικότερα [...]. Αντίστοιχα, η αναχύτευση' στο εξωτερικό για τους εγχώριους διελαστές δεν μπορεί να θεωρείται απαγορευτική από άποψη κόστους μεταφοράς. Και τούτο διότι, εφόσον η υπηρεσία της αναχύτευσης στο εξωτερικό μπορεί να παρασχεθεί έναντι συμφέρουσας τιμής όπως πράγματι συμβαίνει απορροφάται το σχετικό μεταφορικό κόστος. Συναφώς, το γεγονός ότι οι διελαστές οι οποίοι αναχυτεύουν τα βιομηχανικά τους αποκόμματα στην ΕΠΑΛΜΕ φαίνεται να μην εξετάζουν -προς το παρόν- το ενδεχόμενο αλλαγής χυτηρίου μπορεί να οφείλεται σε ποικίλα αίτια, όπως πρωτίστως στην ικανοποίηση τους από τις υπηρεσίες της ΕΠΑΛΜΕ και όχι βέβαια λόγω ανυπαρξίας εναλλακτικών λύσεων».

δεσπόζουσας θέσης αποτελεί την κυριότερη μορφή αυτού του περιορισμού του ανταγωνισμού⁵⁷.

95. Η ΕΑ αξιολογεί τόσο τις οριζόντιες συγκεντρώσεις (δηλαδή όταν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά), όσο και τις κάθετες συγκεντρώσεις (δηλαδή, συγκεντρώσεις που αφορούν εταιρίες που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού), καθώς και τις συγκεντρώσεις μεταξύ εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων (conglomerate).
96. Στην παρούσα απόφαση, κατόπιν της έρευνας που διεξήγαγε η ΓΔΑ στους κλάδους αναχύτευσης και διέλασης αλουμινίου στην ελληνική επικράτεια, διαπιστώνεται ότι υφίσταται εναλλαξιμότητα μεταξύ του πρωτόχυτου και του δευτερόχυτου αλουμινίου.
97. Για τον λόγο αυτό, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση αφορά σε εταιρίες που δραστηριοποιούνται τόσο στην ίδια αγορά (οριζόντια συγκέντρωση), όσο και σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας παραγωγής/εφοδιασμού, δηλαδή η μεν ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στην παραγωγή και διάθεση πρωτόχυτου αλουμινίου, η δε ΕΠΑΛΜΕ στην παραγωγή και διάθεση δευτερόχυτου αλουμινίου και στην παροχή υπηρεσίας αναχύτευσης αλουμινίου αντιστοίχως, και συνεπώς υφίστανται κάθετες συνέπειες από την εξεταζόμενη συγκέντρωση (κάθετη συγκέντρωση)⁵⁸.

VI.2 Οριζόντιες Επιπτώσεις της συγκέντρωσης

VI.2.1 Γενικό πλαίσιο

98. «Οριζόντιες συγκεντρώσεις» είναι οι συγκεντρώσεις, στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που αποτελούν πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην ίδια σχετική αγορά.
99. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να εμποδίσουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπόζουσας θέσης⁵⁹:

α) καταργώντας σημαντικές ανταγωνιστικές πιέσεις σε μία ή περισσότερες επιχειρήσεις, οι οποίες ως εκ τούτου θα έχουν αυξημένη ισχύ στην αγορά, χωρίς να καταφύγουν σε συντονισμό της συμπεριφοράς τους (*επιπτώσεις μη συντονισμένης συμπεριφοράς*)⁶⁰,

⁵⁷ Βλ. ν. 3959/2011 άρθρο 7 παρ. 1.

⁵⁸ Όπως αναφέρεται στις Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον κανονισμό του Συμβουλίου για τον έλεγχο των συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων (2008/С 265/07), (εφεξής «Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων») σκ. 7: «Στην πράξη, οι συγκεντρώσεις μπορεί να έχουν τόσο οριζόντιες όσο και μη οριζόντιες συνέπειες. Για παράδειγμα, αυτό μπορεί να συμβεί όταν οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις δεν έχουν απλώς κάθετη σχέση μεταξύ τους ή δρουν σε διακεκριμένες αγορές, αλλά είναι επίσης πραγματικοί ή δυνητικοί ανταγωνιστές σε μία ή περισσότερες από τις επίμαχες σχετικές αγορές. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις οριζόντιες, κάθετες ή/και συσπειρωτικές συνέπειες σύμφωνα με τις οδηγίες που περιλαμβάνονται στις σχετικές ανακοινώσεις».

⁵⁹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής της 05.02.2004 για την αξιολόγηση των οριζόντιων συγκεντρώσεων (εφεξής «Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων»), σημείο 22. Οι ως άνω σχετικές Κατευθυντήριες Γραμμές ακολουθούνται και από την Ε.Α. κατά την ερμηνεία και εφαρμογή του ουσιαστικού κριτηρίου των οριζόντιων συγκεντρώσεων.

⁶⁰ Πέραν της συμβολής στη δημιουργία ή ενίσχυση ατομικής δεσπόζουσας θέσης, μια συγκέντρωση δύναται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, εφόσον λαμβάνει χώρα σε μία oligοπωλιακή αγορά και οδηγεί στην κατάργηση σημαντικών ανταγωνιστικών πιέσεων που ασκούσαν προηγουμένως μεταξύ τους τα μέρη, σε συνδυασμό με τη μείωση της ανταγωνιστικής πίεσης επί των υπολοίπων ανταγωνιστών.

β) μεταβάλλοντας τη φύση του ανταγωνισμού ούτως ώστε επιχειρήσεις που προηγουμένως δεν συντονίζαν τη συμπεριφορά τους, να είναι πλέον πολύ πιθανότερο να τη συντονίζουν και να αυξάνουν τις τιμές ή με άλλο τρόπο να βλάπτουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό (επιπτώσεις συντονισμένης συμπεριφοράς)⁶¹.

100. Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της έναν αριθμό παραγόντων και συνθηκών. *Οι εν λόγω παράγοντες δεν αξιολογούνται μηχανικά και στο σύνολό τους σε κάθε περίπτωση. Η ανάλυση κάθε συγκεκριμένης υπόθεσης από πλευράς ανταγωνισμού βασίζεται σε μία γενική αξιολόγηση των προβλεπόμενων επιπτώσεων της συγκέντρωσης λαμβάνοντας υπόψη τους εκάστοτε σχετικούς παράγοντες και τις συνθήκες της υπόθεσης*⁶².

VI.2.2 Επιπτώσεις μη Συντονισμένης Συμπεριφοράς

101. Κατά την εκτίμηση των εν λόγω επιπτώσεων, η ΕΑ λαμβάνει υπόψη της τους ακόλουθους κυρίως παράγοντες:

102. **Υψηλά μερίδια αγοράς:** Τα μερίδια αγοράς και τα επίπεδα συγκέντρωσης αποτελούν χρήσιμες πρώτες ενδείξεις για τη διάρθρωση της αγοράς και τη σπουδαιότητα τόσο των συμμετεχόντων μερών όσο και των ανταγωνιστών τους από πλευράς ανταγωνισμού⁶³. Υψηλά μερίδια αγοράς των συμμετεχουσών επιχειρήσεων είναι κατά κανόνα σημαντικοί παράγοντες κατά την αξιολόγηση⁶⁴. Πολύ μεγάλα μερίδια αγοράς (άνω του 50%) μπορούν από μόνα τους, πλην εξαιρετικών περιστάσεων, να μαρτυρούν την ύπαρξη δεσπόζουσας θέσης στη σχετική αγορά^{65, 66} χωρίς να αποκλείεται η έγκρισή τους, εφόσον συντρέχουν συγκεκριμένοι, ειδικά τεκμηριωμένοι λόγοι⁶⁷. Μία συγκέντρωση στην οποία συμμετέχει μία επιχείρηση με μερίδιο αγοράς που θα παραμείνει κάτω του 50% μετά την πραγματοποίησή της, δύναται να δημιουργεί προβλήματα ανταγωνισμού λαμβανομένων υπόψη και των λοιπών παραγόντων που αναλύονται κατωτέρω (μεταξύ των οποίων, ενδεικτικά η ισχύς και ο αριθμός των ανταγωνιστών, η ύπαρξη περιορισμών παραγωγικής ικανότητας ή ο βαθμός στον οποίο

Στην περίπτωση αυτή, ακόμα και αν υπάρχει ελάχιστη πιθανότητα συντονισμού μεταξύ των μελών του ολιγοπωλίου, η συγκέντρωση μπορεί να οδηγήσει επίσης σε σημαντική παρακώλυση του ανταγωνισμού. Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 25 επ.

⁶¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 39 επ. Εν προκειμένω, λόγω των μικρών μεριδίων αγοράς των συμμετεχουσών στην αγορά πρωτόχτου και δευτερόχτου αλουμιού δεν θα επέλθει ουσιαστική μεταβολή στη διάρθρωση της σχετικής αγοράς και δεν αξιολογείται περαιτέρω η τυχόν δημιουργία συντονισμένων αποτελεσμάτων στην εν λόγω σχετική αγορά.

⁶² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 13.

⁶³ Κατευθυντήριες, ό.π., σημείο 14.

⁶⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 27.

⁶⁵ Βλ. σε σχέση με συγκεντρώσεις απόφαση ΠΕΚ Τ-210/01, General Electric κατά Ευρωπαϊκής Επιτροπής, σκ. 570 επ.. Βλ. επίσης αποφάσεις ΕΕπ Μ.3732 Procter & Gamble/Gillette, σκ. 19-20, 22-24, Μ.774 St Gobain/Wacker/NOM, σκ. 223, Μ.3197 CANDOVER/CINVEN/BERTELSMANN-SPRINGER, σκ. 60-63, Μ.4494 EVRAZ/HIGHVELD, σκ. 91-93, Μ.2861 Siemens/Dragerwerk/JV, σκ. 86. Βλ. και Ε.Α. 434/V/2009, σκ. 28.

⁶⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 17.

⁶⁷ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.3090 VOLKSWAGEN/OFFSET/CRESCENT/LEASEPLAN/JV, σκ. 21-25, Μ.3544 BAYER HEALTHCARE/ROCHE, σκ. 41-45, Μ.2568 Haniel/Ytong, σκ. 100-106.

τα προϊόντα των συμμετεχουσών επιχειρήσεων αποτελούν στενά υποκατάστατα)⁶⁸. Έτσι, συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς μεταξύ 25-40% δεν προκαλούν κατά κανόνα προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων ιδίως εφόσον υφίστανται στις σχετικές αγορές άλλοι ισχυροί ανταγωνιστές, καθώς και άλλοι μικρότεροι ανταγωνιστές⁶⁹, συνεκτιμώμενης της απόστασης των μεριδίων αγοράς μεταξύ της νέας οντότητας και των επόμενων ανταγωνιστών⁷⁰. *Εξάλλου, συγκεντρώσεις που οδηγούν σε μερίδια αγοράς κάτω του 25% δεν είναι πιθανόν να εμποδίσουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό*⁷¹. Τέλος, έχει γίνει δεκτό ότι αύξηση των μεριδίων λόγω της συγκέντρωσης της τάξης του 0-5% θεωρείται καταρχήν μικρή⁷².

103. Πέραν του ύψους του μεριδίου αγοράς της νέας οντότητας κατά τα ανωτέρω, συνεκτιμάται και η δυνατότητα των εναπομεινάντων ανταγωνιστών να ασκήσουν ανταγωνιστική πίεση στη νέα οντότητα. Παράγοντες που καταδεικνύουν δυνατότητες άσκησης ανταγωνιστικής πίεσης είναι η αύξηση των μεριδίων αγοράς των ανταγωνιστών κατά τα τελευταία έτη, οι δυνατότητες αύξησης της παραγωγικής ικανότητας εκ μέρους αντιπάλων επιχειρήσεων, η μη ύπαρξη σημαντικών εμποδίων εισόδου, ο βαθμός ανάπτυξης της αγοράς τα τελευταία χρόνια (εκτός αν η αύξηση της παραγωγικής ικανότητας έχει ιδιαίτερο κόστος)⁷³.
104. **Επίπεδα συγκέντρωσης (δείκτης ΗΗΙ):** Είναι ελάχιστα πιθανό να εντοπισθούν οριζόντια προβλήματα ανταγωνισμού σε αγορές, όπου ο δείκτης ΗΗΙ μετά τη συγκέντρωση δεν θα ξεπερνά το 1000 ή που κυμαίνεται μεταξύ 1000-2000 με μεταβολή (Δ) κάτω από 250 ή που ξεπερνά το 2000, αλλά η μεταβολή (Δ) κυμαίνεται κάτω από το 150 εκτός ειδικών περιστάσεων^{74, 75}.
105. **Εγγύτητα ανταγωνιστών:** Μια συγκέντρωση έχει λιγότερες πιθανότητες να παρακωλύει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, ιδίως με τη δημιουργία ή ενίσχυση δεσπίζουσας θέσης, όταν υπάρχουν πολλές δυνατότητες υποκατάστασης μεταξύ των προϊόντων των συμμετεχουσών επιχειρήσεων και εκείνων που προσφέρουν οι αντίπαλοι παραγωγοί⁷⁶.
106. **Εναλλακτικές επιλογές εφοδιασμού:** Η δυσκολία των πελατών των συμμετεχουσών επιχειρήσεων να ανεύρουν εναλλακτικούς προμηθευτές, είτε διότι αυτοί είναι ελάχιστοι,

⁶⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 17. Βλ. και απόφαση ΕΕπ Μ.214 Du Pont κατά ICI, σκ. 32-47.

⁶⁹ Βλ. ενδεικτικά Μ.3267 CRH/CEMENTBOUW, σκ. 21-22.

⁷⁰ Βλ. ενδεικτικά Μ.3191 Philip Morris/Papastratos, σκ. 17-19.

⁷¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 18. Βλ. επίσης ενδεικτικά Μ.1882 Pirelli/BICC, σκ. 57-58 (όπου εξετάστηκαν συνοπτικά μερίδια ύψους κάτω του 25% και έγινε δεκτό ότι δεν περιόριζαν τον ανταγωνισμό λόγω του ότι η αγορά ήταν αρκετά κατακερματισμένη, ενώ υπήρχαν και αρκετές εναλλακτικές επιλογές για τους πελάτες).

⁷² Μ. 5384 BNP PARIBAS/FORTIS, σκ. 95-96, Μ. 4844 FORTIS/ABN AMRO ASSETS, σκ. 137-138, 139-140, 155-156, Μ. 4155 BNP PARIBAS/BNL, σκ. 30-31.

⁷³ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.3287, ό.π., σκ. 34, Μ.3146 Smith & Nephew/Centerpulse, σκ. 20-21, καθώς και Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 33-34.

⁷⁴ Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.4314 Johnson & Johnson/Pfizer, σκ. 73, όπου η αύξηση μετά τη συγκέντρωση του ΗΗΙ από 2,904 σε 4,482 με μεταβολή (Δ) 1,578 αποτέλεσε παράγοντα που λήφθηκε υπόψη για τη θεμελίωση δεσπίζουσας θέσης της νέας οντότητας (σε συνδυασμό με το μερίδιο αγοράς άνω του 50% στη σχετική αγορά).

⁷⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 19-20.

⁷⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σκ. 28-29. Βλ. απόφαση ΕΕπ Μ.2256 Philips Agilent/Health Care Solutions, σκ. 33-35.

είτε διότι αντιμετωπίζουν σημαντικά έξοδα προσαρμογής επιτείνει τις πιθανότητες παρακώλυσης του ανταγωνισμού⁷⁷.

107. **Δυνατότητα αποκλεισμού ανταγωνιστών:** Η οντότητα που προκύπτει από τη συγκέντρωση μπορεί να ελέγχει ή να επηρεάζει σε τέτοιο βαθμό τους όρους προμήθειας εισροών (λόγω π.χ. καθετοποίησης)⁷⁸ ή τις δυνατότητες διανομής ώστε να είναι περισσότερο δαπανηρή η επέκταση των δραστηριοτήτων ή η είσοδος των αντιπάλων επιχειρήσεων⁷⁹, οι οικονομίες κλίμακος της νέας οντότητας⁸⁰, ο έλεγχος σημάτων πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η σύναψη συμβάσεων αποκλειστικότητας κλπ.^{81, 82}.
108. **Αντισταθμιστική ισχύς αγοραστών:** Ως αντισταθμιστική αγοραστική ισχύς πρέπει να νοείται η διαπραγματευτική ισχύς που έχει ο πελάτης έναντι του πωλητή στις μεταξύ τους διαπραγματεύσεις, λόγω του μεγέθους του, της εμπορικής σημασίας για τον πωλητή και της ικανότητας του πελάτη να στραφεί σε εναλλακτικούς προμηθευτές⁸³.
109. **Δυνητικός ανταγωνισμός – Εμπόδια εισόδου⁸⁴:** Όταν η είσοδος σε μία αγορά είναι πιθανή, έγκαιρη και επαρκής, τότε είναι δυνατόν να ματαιώσει ή να αποτρέψει τις αντιανταγωνιστικές επιπτώσεις μίας συγκέντρωσης⁸⁵.

VI.3 Κάθετες επιπτώσεις της συγκέντρωσης

VI.3.1 Γενικό πλαίσιο

110. Συγκεντρώσεις με κάθετη διάσταση είναι οι συγκεντρώσεις, στις οποίες συμμετέχουν επιχειρήσεις που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα της αλυσίδας εφοδιασμού (π.χ. ο

---

⁷⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 31. Στο πλαίσιο αυτό σημαντικές πληροφορίες μπορεί να προκύψουν από τα στοιχεία σχετικά με την προηγούμενη συμπεριφορά των πελατών που στρέφονται σε εναλλακτικές πηγές και τις αντιδράσεις τους στις μεταβολές των τιμών.

⁷⁸ Βλ. M.1630, Air Liquide/BOC, σκ. 78-87.

⁷⁹ Βλ. απόφαση ΕΕπ M.1630, Air Liquide/BOC.

⁸⁰ M.1915, The Post Office/TPG/SPP. σκ.111, M.2420, Mitsui/CVRD/Caemi, σκ. 187-188.

⁸¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 36 (και νομολογία στην οποία παραπέμπει).

⁸² Βλ. απόφαση ΕΕπ M.877 Boeing/McDonnell Douglas, ιδίως σκ. 43-46.

⁸³ Βλ. απόφαση ΕΕπ M.2533, σκ. 128-132.

⁸⁴ Η ΜΥΤΙΑΛΗΝΑΙΟΣ αναφέρει σχετικά στο με αρ. πρωτ. 211/27.03.2019 υπόμνημά της ότι «[...] δεν υφίστανται ιδιαίτερα νομικά ή οικονομικά εμπόδια εισόδου στη συμπληρωματική αγορά της παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου για λογαριασμό τρίτων. Απεναντίας, πρόκειται για μια παραγωγική δραστηριότητα η οποία είναι καθ' όλα ανοικτή και προσβάσιμη από άποψη ανταγωνισμού: τούτο επιβεβαιώνεται και από το γεγονός ότι στη χώρα σήμερα υφίστανται και άλλα χυτήρια, πλην της ΕΠΑΑΜΕ, τα οποία είναι πλήρως αδειοδοτημένα και εγκατεστημένα, και συγκεκριμένα τα χυτήρια των εταιρειών ΑΝΟΞΑΛ, ΑΛΟΥΦΟΙΜΤ, ΑΛΚΟ και ΑΛΟΥΜΙΝΚΟ. Τα εν λόγω χυτήρια, ανεξαρτήτως του εάν βρίσκονται ή όχι σε λειτουργία ή του εάν είναι ή όχι καθετοποιημένα στην παρούσα φάση, έχουν, σε κάθε περίπτωση, την ικανότητα και τη δυναμικότητα να διαθέσουν μπιγιέτες δευτερόχυτου αλουμινίου ανά πάσα στιγμή στην αγορά και τούτο είτε ως πώληση προϊόντων είτε ως παροχή υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου. Συνεπώς, ακόμη και αν ήθελε θεωρηθεί ότι η ΕΠΑΑΜΕ συνιστά -επί του παρόντος- το μόνο ανεξάρτητο χυτήριο [...] τούτο πάντως δεν αναιρεί τη δυνατότητα άλλων επιχειρήσεων να εισέλθουν οποτεδήποτε στην εν θέματι αγορά ελλείψει σχετικών φραγμών».

⁸⁵ Βλ. π.χ. απόφαση ΠΕΚ Τ-342/99, σκ. 262, 266-268, όπου έγινε δεκτή η πιθανότητα άμεσης και έγκαιρης εισόδου επιχειρήσεων οργανώσεων ταξιδίων σε περίπτωση περιορισμού της προσφοράς εκ μέρους του δυοπωλίου.

παραγωγός ενός συγκεκριμένου προϊόντος⁸⁶ συγχωνεύεται με έναν από τους διανομείς του⁸⁷)⁸⁸.

111. Οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις δεν συνιστούν απειλή για τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό, εκτός εάν η επιχείρηση που προκύπτει από τη συγκέντρωση διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον εκ των σχετικών αγορών⁸⁹. Η αξιολόγηση της ισχύος της νέας οντότητας προηγείται της αξιολόγησης των επιπτώσεων της συγκέντρωσης στον ανταγωνισμό, κατά την αξιολόγηση δε αυτή τα μερίδια αγοράς και τα επίπεδα συγκέντρωσης παρέχουν χρήσιμες ενδείξεις σχετικά με τη δύναμη της επιχείρησης στην αγορά και την ανταγωνιστική σημασία των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων και των ανταγωνιστών τους. Έτσι, αξιολογείται ότι μικρή είναι η πιθανότητα διαπίστωσης προβλημάτων συντονισμένης ή μη φύσεως εάν το μερίδιο αγοράς της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση σε καθεμία από τις σχετικές αγορές είναι κατώτερο του 30% και ο δείκτης HHI μετά τη συγκέντρωση είναι κατώτερος του 2000⁹⁰.

112. Δύο είναι οι βασικοί τρόποι με τους οποίους οι μη οριζόντιες συγκεντρώσεις ενδέχεται να παρεμποδίζουν σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό:

α) μέσω της πρόκλησης **μη συντονισμένων αποτελεσμάτων**, και

β) μέσω της πρόκλησης **συντονισμένων αποτελεσμάτων** (επηρεασμού δηλαδή της δυνατότητας συντονισμού των επιχειρήσεων στη σχετική αγορά που δραστηριοποιούνται).

113. *Μη συντονισμένα αποτελέσματα* ενδέχεται κυρίως να προκύψουν όταν μη οριζόντιες συγκεντρώσεις έχουν ως αποτέλεσμα τον αντανταγωνιστικό αποκλεισμό από την αγορά υφιστάμενων ή δυνητικών ανταγωνιστών, ιδίως μέσω της δυσχέρασης ή εξάλειψης της πρόσβασης αυτών σε εισροές ή σε πελάτες, με συνέπεια να μειώνεται με τον τρόπο αυτό η ικανότητα και τα κίνητρα των εν λόγω εταιριών να ανταγωνισθούν στην αγορά. Περαιτέρω δε, ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί και στη δυνατότητα που δίνεται λόγω της συγκέντρωσης στην νέα οντότητα να επιδοθεί σε πρακτικές σύνδεσης ή δέσμευσης

⁸⁶ Ήτοι η επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αγορά *προηγούμενης* οικονομικής βαθμίδος.

⁸⁷ Ήτοι η επιχείρηση που δραστηριοποιείται στην αγορά *επόμενης* οικονομικής βαθμίδος.

⁸⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων σύμφωνα με τον Κανονισμό Συμβουλίου για τον έλεγχο συγκεντρώσεων μεταξύ επιχειρήσεων, της 18.10.2008 (εφεξής «Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων»), σημείο 4.

⁸⁹ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.1157, υπόθεση Skanska/Scancem, σκ. 69, 78. Στην υπόθεση αυτή, η εξέταση τυχόν κάθετων αποτελεσμάτων της συγκέντρωσης εκκίνησε από το γεγονός ότι η εταιρία Scancem κατείχε μερίδιο αγοράς στην αγορά παραγωγής τσιμέντου περίπου 80-90%, ενώ η μοναδική ανταγωνίστρια εταιρία που εισήγαγε τσιμέντο από το εξωτερικό, η Embra, κατείχε μερίδιο αγοράς κάτω του 10% (βλ. ιδίως σκ. 75). Βλ. επίσης απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4314, Johnson/Pfizer, σκ. 122-123. Στην υπόθεση αυτή, το μερίδιο αγοράς περίπου 50% του προμηθευτή σε συνδυασμό με το γεγονός ότι αυτός παρείχε τα σχετικά προϊόντα NRT με μακροχρόνιες συμβάσεις αποκλειστικής προμήθειας, μεταξύ των άλλων, και στον κύριο ανταγωνιστή του στη κάθετη συναφή αγορά, GSK, θεωρήθηκε πηγή δημιουργίας κάθετων προβλημάτων (βλ. και σκ. 125). Βλ. επίσης αποφάσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.5005, GALP/EXXONMOBIL, σκ. 62, όπου μερίδιο αγοράς στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας ύψους περίπου 90-100% οδήγησε σε τεκμήριο δημιουργίας αντανταγωνιστικών κάθετων αποτελεσμάτων (τελικά η συγκεκριμένη συγκέντρωση εγκρίθηκε με δεσμεύσεις), M.4494, EVRAZ/HIGHVELD, σκ. 94, 97, όπου μερίδιο αγοράς περίπου 40-50% στην αγορά προηγούμενης βαθμίδας (upstream market) θεωρήθηκε ένδειξη πρόκλησης κάθετων επιπτώσεων από την εν λόγω συγκέντρωση.

⁹⁰ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 23-26.

των προϊόντων / υπηρεσιών προς τους πελάτες της στα δύο διαφορετικά επίπεδα αγοράς⁹¹.

114. Επίσης, προβλήματα μη συντονισμένης συμπεριφοράς μπορούν να προκύψουν και όταν μέσω της κάθετης ολοκλήρωσης, η νέα οντότητα ενδέχεται να αποκτήσει πρόσβαση σε εμπορικά ευαίσθητες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες των ανταγωνιστών της στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας⁹².
115. Εξάλλου, *συντονισμένα αποτελέσματα* προκύπτουν όταν η συγκέντρωση μεταβάλλει τη φύση του ανταγωνισμού κατά τρόπο ώστε να αυξάνεται σημαντικά η πιθανότητα να συντονίζονται στο εξής τη συμπεριφορά τους επιχειρήσεις που δεν το έπρατταν προηγουμένως, προκειμένου να αυξήσουν τις τιμές ή να παρεμποδίσουν με οποιονδήποτε άλλο τρόπο τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Η συγκέντρωση ενδέχεται επίσης να καταστήσει τον συντονισμό ευκολότερο, πιο σταθερό ή πιο αποτελεσματικό για επιχειρήσεις, οι οποίες συντόνιζαν τη συμπεριφορά τους πριν από τη συγκέντρωση.
116. Όπως προαναφέρθηκε, σύμφωνα με την αξιολόγηση της ΓΔΑ, η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση αφορά στην –πιθανή– ύπαρξη κάθετων επιπτώσεων μη συντονισμένης συμπεριφοράς.

VI.3.2 Κάθετες Επιπτώσεις μη Συντονισμένης Συμπεριφοράς

117. Μία συγκέντρωση θεωρείται ότι έχει ως αποτέλεσμα τον αποκλεισμό από την αγορά όταν η πρόσβαση πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών σε προμήθειες ή αγορές εμποδίζεται ή καταργείται λόγω της συγκέντρωσης, μειώνοντας με τον τρόπο αυτό την ικανότητα και τα κίνητρα των εν λόγω εταιριών να ανταγωνιστούν η μία την άλλη. Ο εν λόγω αποκλεισμός από την αγορά ενδέχεται να αποθαρρύνει την είσοδο ή την επέκταση των ανταγωνιστών στην αγορά ή να ενθαρρύνει την έξοδό τους από αυτήν. Έτσι, αποκλεισμός από την αγορά μπορεί να διαπιστωθεί ακόμη και αν οι αποκλειόμενοι ανταγωνιστές δεν εξαναγκάζονται σε έξοδο από την αγορά: αρκεί το γεγονός ότι οι ανταγωνιστές περιέρχονται σε μειονεκτική θέση και, ως εκ τούτου, ασκούν λιγότερο αποτελεσματικό ανταγωνισμό. Ο εν λόγω αποκλεισμός θεωρείται επιζήμιος για τον ανταγωνισμό εάν οι συμμετέχουσες εταιρίες και ενδεχομένως και μερικοί από τους ανταγωνιστές τους αποκτούν έτσι τη δυνατότητα να αυξήσουν επικερδώς τις τιμές που χρεώνουν στους καταναλωτές.
118. Οι μορφές αποκλεισμού που διακρίνονται είναι κατά κύριο λόγο ο *αποκλεισμός από τις εισροές και ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε πελάτες*⁹³, ιδιαίτερος αναφορικά με τη δυνατότητα της νέας οντότητας μετά τη συγκέντρωση να ενισχύσει τη θέση της και να αποκλείσει ανταγωνιστές μέσω της δέσμευσης των προϊόντων / υπηρεσιών που παρέχει προς τους πελάτες της είτε προς την επόμενη (κατάντη) ή την προηγούμενη (ανάντη)

⁹¹ Βλ. Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης για τον Ανταγωνισμό του ΟΟΣΑ με θέμα τις «Κάθετες Συγχωνεύσεις» (OECD Policy Roundtables “Vertical Mergers” DAF/COMP(2007)21), ιδιαίτερος την ενότητα «2.4.3 Vertical Merger and Tying Complements», ό.π.

⁹² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ. 78 (και νομολογία στην οποία παραπέμπουν). Για παράδειγμα, εάν γίνει προμηθευτής ενός ανταγωνιστή που δραστηριοποιείται σε αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας, μια εταιρία ενδέχεται να αποκτήσει κρίσιμες πληροφορίες, οι οποίες θα της επιτρέψουν να εφαρμόσει λιγότερο επιθετική τιμολογιακή πολιτική στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας εις βάρος των καταναλωτών.

⁹³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημείο 30.

αγορά. Κατά την ίδια αυτή πρακτική, η νέα οντότητα μπορεί να εκμεταλλευτεί και την ενισχυμένη της θέση έναντι των πελατών της. Ειδικότερα, ως προς τα ανωτέρα αναφέρονται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

VI.3.3 Αποκλεισμός πρόσβασης σε εισροές

119. Αποκλεισμός πρόσβασης σε εισροές υφίσταται όταν, μετά τη συγκέντρωση, η νέα επιχείρηση ενδέχεται να περιορίσει την πρόσβαση στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που θα παρείχε εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση, αυξάνοντας με τον τρόπο αυτό το κόστος των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδος και δυσχεραίνοντας γι' αυτούς την προμήθεια εισροών υπό παρεμφερείς τιμές και συνθήκες με εκείνες που ίσχυαν προ της συγκέντρωσης⁹⁴. Ο αποκλεισμός ανταγωνιστών ενδέχεται να προσλάβει διάφορες μορφές, π.χ. η νέα οντότητα ενδέχεται να αποφασίσει να μη συναλλάσσεται με τους πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές στην κάθετα συναφή αγορά ή να περιορίσει τις προμήθειες ή/και να αυξήσει τις τιμές που χρεώνει όταν προμηθεύει ανταγωνιστές ή/και να καταστήσει με οποιονδήποτε τρόπο τους όρους εφοδιασμού λιγότερο ευνοϊκούς από εκείνους που θα ίσχυαν αν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση⁹⁵.

120. Κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας ενός επιζήμιου για τον ανταγωνισμό σεναρίου αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε εισροές, εξετάζονται η ικανότητα και το κίνητρο της νέας οντότητας να αποκλείσει την πρόσβαση σε εισροές και τυχόν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις στον ανταγωνισμό λόγω του αποκλεισμού αυτού.

VI.3.4 Αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες

121. **Αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες** ενδέχεται να προκύψει όταν ένας προμηθευτής προβαίνει σε συγκέντρωση με ένα σημαντικό πελάτη στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Η νέα οντότητα μπορεί να αποκλείσει την πρόσβαση σε επαρκή βάση πελατών στους πραγματικούς ή δυνητικούς ανταγωνιστές της προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας (την αγορά εισροών) και να μειώσει την ικανότητα ή τα κίνητρό τους να ανταγωνιστούν, αυξάνοντας παράλληλα το κόστος ανταγωνιστών της αγοράς επόμενης βαθμίδας και δυσκολεύοντάς τους να αποκτήσουν εισροές υπό παρεμφερείς τιμές και όρους που θα ίσχυαν εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η συγκέντρωση⁹⁶.

122. Κατ' αντιστοιχία με την αξιολόγηση του ενδεχομένου αποκλεισμού από εισροές, κατά την αξιολόγηση της πιθανότητας ενός επιζήμιου για τον ανταγωνισμό σεναρίου αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες, εξετάζονται η ικανότητα και

⁹⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σημεία 29-31. Βλ. και απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.469, MSG Media Service, σκ. 84.

⁹⁵ Βλ. απόφαση Ευρωπαϊκής Επιτροπής M.4314, JOHNSON & JOHNSON / PFIZER CONSUMER HEALTHCARE, σκ. 126. Το γεγονός ότι ήταν ο μοναδικός προμηθευτής του ανταγωνιστή του στη κάθετη συναφή αγορά παρείχε κίνητρο αποκλεισμού ανταγωνιστών καθιστώντας δυσκολότερες τις προμήθειες σε αυτούς και οδηγώντας σε βλάβη των καταναλωτών. Ταυτόχρονα λήφθηκε υπόψη και η πρόσβαση σε ευαίσθητες πληροφορίες (π.χ. ως προς το κόστος παραγωγής, εκτιμήσεις ως προς τις πωλήσεις ανά χώρα και τη στρατηγική πωλήσεων) που θα αποκτούσε λόγω της συνεργασίας μεταξύ της ALZA και της GSK (διανομή των προϊόντων από την πρώτη στη δεύτερη) με αποτέλεσμα να μπορεί να καθορίσει την πολιτική τιμών και πωλήσεων αντίστοιχα με τη πολιτική του ανταγωνιστή (βλ. ιδίως σκ. 133-135).

⁹⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρ.58.

το κίνητρο της νέας οντότητας να αποκλείσει την πρόσβαση σε πελάτες, καθώς και τυχόν σημαντικές δυσμενείς επιπτώσεις αυτού του αποκλεισμού για τους καταναλωτές στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Ακολούθως:

α) Ικανότητα αποκλεισμού

123. Μια κάθετη συγκέντρωση ενδέχεται να επηρεάσει τους ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας αυξάνοντας το κόστος τους για την πρόσβαση σε πελάτες στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας ή περιορίζοντας την πρόσβαση σε σημαντική βάση πελατών. Ο αποκλεισμός από την πρόσβαση σε πελάτες ενδέχεται να προσλάβει διάφορες μορφές. Για παράδειγμα, η συγχωνευθείσα επιχείρηση ενδέχεται να αποφασίσει να προμηθεύεται το σύνολο των απαιτούμενων προϊόντων ή υπηρεσιών από το τμήμα της κάθετα ολοκληρωμένης επιχείρησης δραστηριοποιούμενη στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας και, ως εκ τούτου, να σταματήσει να αγοράζει από τους ανταγωνιστές στην αγορά αυτή. Ενδέχεται επίσης να μειώσει τις αγορές της από τους ανταγωνιστές στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας ή να αγοράζει από τους εν λόγω ανταγωνιστές με λιγότερο ευνοϊκούς όρους από εκείνους που θα ίσχυαν απουσία της συγκέντρωσης⁹⁷.
124. Όταν αξιολογεί κατά πόσον η συγχωνευθείσα επιχείρηση θα έχει την ικανότητα να δημιουργήσει εμπόδια πρόσβασης σε αγορές επόμενης οικονομικής βαθμίδας, η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον υπάρχουν επαρκείς οικονομικές εναλλακτικές δυνατότητες στην αγορά αυτή ώστε οι (πραγματικοί ή δυνητικοί) ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στη αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας να πωλήσουν την παραγωγή τους⁹⁸. Για να αποτελεί πρόβλημα ο αποκλεισμός ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες, η κάθετη συγκέντρωση πρέπει να αφορά μια εταιρία η οποία είναι σημαντικός πελάτης με μεγάλη ισχύ στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας⁹⁹. Εάν, αντιθέτως, υπάρχει επαρκώς μεγάλη βάση πελατών, στο παρόν ή στο μέλλον, οι οποίοι είναι πιθανό να στραφούν σε ανεξάρτητους προμηθευτές, δεν είναι πιθανό να εγείρει η Επιτροπή προβλήματα ανταγωνισμού για τον λόγο αυτό¹⁰⁰.

B. Κίνητρα αποκλεισμού της πρόσβασης σε αγορές επόμενης οικονομικής βαθμίδας

125. Προφανώς, το κίνητρο αποκλεισμού ανταγωνιστών από την πρόσβαση σε πελάτες εξαρτάται από το κατά πόσον αυτός είναι επικερδής. Η συγχωνευθείσα επιχείρηση βρίσκεται αντιμέτωπη με την αντιστάθμιση του πιθανού κόστους που προέρχεται από τη μη προμήθεια προϊόντων από ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά

⁹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρα. 60.

⁹⁸ Όπως αναφέρεται στις Κατευθυντήριες γραμμές, «η απώλεια της ολοκληρωμένης επιχείρησης ως πελάτη είναι συνήθως λιγότερο σημαντική εάν οι αγορές της συγκεκριμένης επιχείρησης προ της συγκέντρωσης από μη ολοκληρωμένες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν μικρό μερίδιο της διαθέσιμης βάσης πωλήσεων των εν λόγω επιχειρήσεων. Στην περίπτωση αυτή, είναι πιθανότερο να υπάρχουν επαρκείς εναλλακτικοί πελάτες. Η ύπαρξη αποκλειστικών συμβάσεων μεταξύ της επιχείρησης που προκύπτει από τη συγκέντρωση και άλλων επιχειρήσεων επόμενης οικονομικής βαθμίδας ενδέχεται να περιορίσει την ικανότητα αντιπάλων προηγούμενου σταδίου να επιτύχουν επαρκή όγκο πωλήσεων» (η υπογράμμιση από την ΕΑ). [βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, υποσημείωση 61].

⁹⁹ Βλ. υπόθεση COMP/M.2822 — ENBW/ENI/GVS (2002), σκ. 54-57.

¹⁰⁰ Βλ. υπόθεση COMP/M.81 — VIAG/Continental Can (1991), σκ. 51, και υπόθεση COMP/M.4389 — WLR/BST, σκ. 33-35.

προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας και των πιθανών οφελών από μια τέτοια προμήθεια, για παράδειγμα, επειδή επιτρέπει στην συγχωνευθείσα επιχείρηση να αυξήσει τις τιμές στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας¹⁰¹.

126. Συνολικά, ο αποκλεισμός ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας ενδέχεται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας και να βλάψει τους καταναλωτές. Αποκλείοντας την ανταγωνιστική πρόσβαση σε σημαντική βάση πελατών για τα προϊόντα των ανταγωνιστών που δραστηριοποιούνται στην αγορά προηγούμενης οικονομικής βαθμίδας και τίθενται εκτός αγοράς, η συγκέντρωση ενδέχεται να μειώσει την ικανότητά τους να ασκήσουν ανταγωνισμό στο εγγύς μέλλον. Ως εκ τούτου, οι ανταγωνιστές που δραστηριοποιούνται στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας είναι πιθανό να αποκτήσουν ανταγωνιστικό μειονέκτημα, για παράδειγμα υπό μορφή αυξημένου κόστους εισροών. Με τη σειρά του, το γεγονός αυτό ενδέχεται να επιτρέψει στην συγχωνευθείσα επιχείρηση να αυξήσει επικερδώς τις τιμές ή να μειώσει τη συνολική παραγωγή στην αγορά επόμενης οικονομικής βαθμίδας¹⁰².
127. Σύμφωνα με τα ανωτέρω, σε μία κάθετη συγκέντρωση, ενδέχεται να υπάρχει ο αποκλεισμός ανταγωνιστών. Στη συγκεκριμένη περίπτωση διερευνάται το πιθανό αυτό αποτέλεσμα μέσω της χρήσης της δεσμοποίησης προϊόντων / υπηρεσιών. Ακολούθως, αναλύεται το σχετικό θεωρητικό πλαίσιο.

VI.3.5 Δεσμοποίηση προϊόντων / υπηρεσιών

128. Αρχικά πρέπει να σημειωθεί ότι οι κύριοι μηχανισμοί τόσο των ανταγωνιστικών ωφελειών όσο όμως και των βλαβών είναι πολύ παρόμοιοι μεταξύ των *κάθετων συγκεντρώσεων και αυτών μεταξύ εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων*. Και τούτο διότι οι κάθετες συγκεντρώσεις σχεδόν πάντα αφορούν συμπληρωματικά προϊόντα, δηλαδή προϊόντα που αξίζουν περισσότερο όταν χρησιμοποιούνται σε συνδυασμό / σύστημα¹⁰³.
129. Ακολούθως, σύμφωνα με την αρχική σχετική ανάλυση που διενεργήθηκε στη Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης για τον Ανταγωνισμό του ΟΟΣΑ με θέμα τις «Κάθετες Συγχωνεύσεις», σε περιπτώσεις όπου οι καταναλωτές χρησιμοποιούν ένα «σύστημα» δύο προϊόντων / υπηρεσιών (π.χ. προϊόν Α και προϊόν Β) και υφίσταται μία επιχείρηση με δεσπόζουσα θέση στην αγορά του προϊόντος/υπηρεσίας Α, η οποία δραστηριοποιείται επίσης στην αγορά του προϊόντος/υπηρεσίας Β, στην οποία υπάρχει αποτελεσματικός ανταγωνισμός, τότε υφίσταται κίνητρο από την πλευρά της επιχείρησης αυτής να εξαρτήσει την αγορά του αγαθού στην οποία κατέχει δεσπόζουσα θέση από την αγορά του δεύτερου αγαθού (το δεσμευμένο αγαθό). Ακολούθως, κατά τη σχετική αυτή ανάλυση εντοπίστηκαν τρεις περιστάσεις υπό τις οποίες η δεσμοποίηση από την κάτοχο της δεσπόζουσας θέσης («μονοπωλητή») του προϊόντος/υπηρεσίας Α με το προϊόν (ή

¹⁰¹ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σκ. 68.

¹⁰² Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, σκ. 72.

¹⁰³ Δηλαδή, ο κυριότερος τρόπος με τον οποίο οι κάθετες συγχωνεύσεις (ή οι συγχωνεύσεις ετερογενών εταιριών) μπορούν να δημιουργήσουν αποτελεσματικότητα είναι να επωφεληθούν από το φυσικό κίνητρο των ολοκληρωμένων επιχειρήσεων να μειώσουν τις τιμές των συμπληρωματικών προϊόντων ή υπηρεσιών.

υπηρεσία) Β αυξάνει περαιτέρω την ισχύ της στην αγορά και βλάπτει τους καταναλωτές¹⁰⁴, ήτοι:

130. **α)** η δεσμοποίηση από τον «μονοπωλητή» του προϊόντος Α με το αγαθό/ υπηρεσία Β, ενισχύει την ισχύ του στην αγορά όπου κατέχει δεσπόμενη θέση (αγορά Α)¹⁰⁵.
131. **β)** η δεσμοποίηση του αγαθού / υπηρεσίας Β, μπορεί να εμποδίσει την είσοδο στην αγορά όπου η επιχείρηση κατέχει δεσπόμενη θέση, διατηρώντας έτσι την ισχύ του «μονοπωλητή» στην αγορά αυτή¹⁰⁶.
132. **γ)**, η δεσμοποίηση μπορεί να επιτρέψει την επέκταση (μόχλευση) της δεσπόμενης θέσης από την αγορά Α στην αγορά Β¹⁰⁷.
133. Ακολούθως των ανωτέρω, εκτός της ανάλυσης του ΟΟΣΑ για τις κάθετες συγκεντρώσεις, σε περιπτώσεις όπου υφίσταται η πιθανότητα της χρήσης συνδεδεμένων/δεσμευμένων ή ομαδικών πωλήσεων από μία συγχωνευθείσα επιχείρηση, δηλαδή η προσαρμογή των πωλήσεων με τρόπο που να συνδέει τα προϊόντα μεταξύ τους ώστε να γίνεται χρήση της δύναμης από μία αγορά σε μία άλλη για τον αποκλεισμό των ανταγωνιστών, μπορεί να χρησιμοποιηθεί και η –παρόμοια– σχετική ανάλυση που αναφέρεται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, αναφορικά με τα μη-συντονισμένα αποτελέσματα μέσω της μεταμόχλευσης δύναμης από μία αγορά σε μία άλλη¹⁰⁸.
134. Ως εκ τούτου, ο συνδυασμός προϊόντων δύναται να παράσχει στη συγχωνευθείσα επιχείρηση την ικανότητα (αλλά και το κίνητρο) να χρησιμοποιήσει τη δεσπόμενη θέση, που κατέχει σε μία αγορά, σε μία άλλη αγορά. Αυτό μπορεί να συμβεί μέσω της χρήσης ρητρών συνδεδεμένης ή ομαδικής πώλησης^{109, 110} ή άλλων πρακτικών αποκλεισμού.

¹⁰⁴ Βλ. Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης για τον Ανταγωνισμό του ΟΟΣΑ με θέμα τις «Κάθετες Συγχωνεύσεις», ό.π., σελ. 38.

¹⁰⁵ Βλ. Whinston, M. D. 1990 “Tying, Foreclosure, and Exclusion” American Economic Review 80: 837-59.

¹⁰⁶ Βλ. Carlton, D. W., et M. Waldman (2002) “The Strategic Use of Tying to Preserve and Create Market Power in Evolving Industries”, RAND Journal of Economics, no. 33, σελ. 194-220.

¹⁰⁷ Βλ. Whinston, M. D. 1990 “Tying, Foreclosure, and Exclusion.” American Economic Review 80: 837-59.

¹⁰⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, την σχετική συζήτηση αναφορικά με τις «συνδεδεμένες πωλήσεις» στην σχετική ενότητα «Ικανότητα αποκλεισμού» παρα.95-118. Σημειώνεται ότι, αν και η εν λόγω ανάλυση συμπεριλαμβάνεται υπό την ενότητα «Συγκεντρώσεις εταιρειών ετερογενών δραστηριοτήτων», η ίδια ανάλυση μπορεί να χρησιμοποιηθεί και αναφορικά με τις επιπτώσεις μέσω «tying» σε κάθετες συγκεντρώσεις που προφανώς εγείρουν τις υποψίες για αυτές τις πρακτικές.

¹⁰⁹ Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στις Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, «Δεν υπάρχει καθιερωμένος ορισμός της χρήσης από μια επιχείρηση με δύναμη αγοράς αντιανταγωνιστικών πρακτικών έτσι ώστε να προστατεύσει ή να ενδυναμώσει την δύναμη αγοράς που κατέχει ή ακόμη να επεκτείνει αυτή σε άλλες αγορές προϊόντος, αλλά, μια ουδέτερη έννοια, υποδηλώνει την ικανότητα αύξησης των πωλήσεων ενός προϊόντος σε μια αγορά (τη «δεσμευμένη αγορά» ή «συνδεδεμένη αγορά»), λόγω της ισχυρής θέσης στην αγορά του προϊόντος με την οποία δεσμεύεται ή συνδέεται (η «συνδέουσα αγορά» ή «μοχλεύουσα αγορά»)), ό.π., υποσημείωση 84.

¹¹⁰ Σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων (βλ. ό.π., πάρα. 96-98), η «ομαδική πώληση» ή «συνδεδεμένη πώληση» αφορά συνήθως τον τρόπο με τον οποίο προσφέρονται και τιμολογούνται τα προϊόντα από την συγχωνευθείσα επιχείρηση. Ως εκ τούτου, υπάρχει διάκριση μεταξύ γνήσιας συνδεδεμένης πώλησης και μικτής συνδεδεμένης πώλησης. Στη γνήσια συνδεδεμένη πώληση, τα προϊόντα πωλούνται μόνο μαζί σε προκαθορισμένες αναλογίες. Στην μικτή συνδεδεμένη πώληση, τα προϊόντα πωλούνται και χωριστά, αλλά το άθροισμα των αυτοτελών τιμών είναι υψηλότερο από τη συνδυασμένη τιμή (τιμή του πακέτου). Οι εκπτώσεις, όταν εξαρτώνται από την αγορά

135. Γενικότερα, οι δεσμοποιήσεις και οι ομαδικές πωλήσεις είναι αφεαυτές συνηθισμένες πρακτικές που συχνά δεν έχουν καμία δυσμενή επίπτωση στον ανταγωνισμό. Και τούτο διότι, οι εταιρίες εφαρμόζουν συνδεδεμένες και ομαδικές πωλήσεις προκειμένου να παράσχουν στους πελάτες τους καλύτερα προϊόντα ή προσφορές αποδοτικές από άποψη κόστους. Παρ' όλα αυτά, σε ορισμένες περιπτώσεις, οι εν λόγω πρακτικές ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της ικανότητας ή του κινήτρου των πραγματικών ή δυνητικών ανταγωνιστών να ασκήσουν ανταγωνισμό. Το γεγονός αυτό ενδέχεται να μειώσει τις ανταγωνιστικές πιέσεις στην συγχωνευθείσα επιχείρηση, επιτρέποντάς της να αυξήσει τις τιμές της¹¹¹. Συνεπώς, επί της ικανότητας αποκλεισμού:

α) Ικανότητα αποκλεισμού

136. Για να αποκλείσει τους ανταγωνιστές της, η νέα επιχείρηση πρέπει να διαθέτει σημαντική δύναμη σε μία από τις οικείες αγορές (όχι όμως απαραίτητα δεσπόζουσα θέση). Οι συνέπειες της ομαδικής πώλησης ή της δέσμευσης μπορεί να αναμένεται ότι θα είναι σημαντικές μόνον όταν τουλάχιστον ένα από τα προϊόντα των συμμετεχόντων μερών θεωρείται από πολλούς πελάτες ιδιαίτερα σημαντικό και υπάρχουν λιγοστές συναφείς εναλλακτικές λύσεις για το συγκεκριμένο προϊόν¹¹².

137. Κατά τη σχετική της ανάλυση, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επισημαίνει ότι οι συνέπειες αποκλεισμού των ομαδικών ή δεσμευμένων πωλήσεων ενδέχεται να είναι εντονότερες σε κλάδους στους οποίους υπάρχουν οικονομίες κλίμακας και το μοντέλο ζήτησης, σε οποιαδήποτε δεδομένη χρονική στιγμή, έχει δυναμικές συνέπειες για τους όρους προσφοράς στην αγορά στο μέλλον. Συγκεκριμένα, εάν ο προμηθευτής συμπληρωματικών αγαθών διαθέτει δύναμη στην αγορά σε ένα από τα προϊόντα (προϊόν Α), η απόφαση χρησιμοποίησης ομαδικών ή δεσμευμένων πωλήσεων ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση των πωλήσεων για τους μη ολοκληρωμένους προμηθευτές του συμπληρωματικού αγαθού (προϊόν Β). Εάν υπάρχουν επιπλέον εξωτερικότητες δικτύου, το γεγονός αυτό θα μειώσει σημαντικά τη δυνατότητα των εν λόγω ανταγωνιστών να αυξήσουν τις πωλήσεις του προϊόντος Β στο μέλλον. Εναλλακτικά, εάν δυνητικοί παράγοντες εξετάζουν το ενδεχόμενο εισόδου στην αγορά όσον αφορά το συμπληρωματικό προϊόν, η απόφαση χρησιμοποίησης ρητρών ομαδικής πώλησης από την συγχωνευθείσα επιχείρηση ενδέχεται να λειτουργήσει αποτρεπτικά όσον αφορά την εν λόγω είσοδο. Η περιορισμένη διαθεσιμότητα συμπληρωματικών προϊόντων με σκοπό τον συνδυασμό ενδέχεται, με τη σειρά της, να αποθαρρύνει την είσοδο ενδεχόμενων νέων επιχειρήσεων στην αγορά Α¹¹³.

β) Κίνητρο αποκλεισμού

138. Το κίνητρο αποκλεισμού ανταγωνιστών μέσω ομαδικών ή δεσμευμένων πωλήσεων εξαρτάται από τον βαθμό στον οποίο η εν λόγω στρατηγική είναι επικερδής. Η συγχωνευθείσα επιχείρηση βρίσκεται αντιμέτωπη με μια αντιστάθμιση μεταξύ του

άλλων αγαθών, ενδέχεται να θεωρηθούν μορφή μικτής συνδεδεμένης πώλησης. Η «δεσμευμένη πώληση» αφορά συνήθως καταστάσεις στις οποίες πελάτες που αγοράζουν ένα αγαθό (το δεσμευμένο αγαθό) υποχρεώνονται επίσης να αγοράσουν ένα άλλο αγαθό από τον παραγωγό (το δεσμευόμενο αγαθό). Η δεσμευμένη πώληση μπορεί να έχει τεχνικό ή συμβατικό χαρακτήρα.

¹¹¹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.93.

¹¹² Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.99.

¹¹³ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.101.

πιθανού κόστους που συνδέεται με την ομαδική ή δεσμευμένη πώληση των προϊόντων της και του πιθανού κέρδους από την επέκταση των μεριδίων αγοράς στην (στις) οικεία(-ες) αγορά(-ές) ή, ανάλογα με την περίπτωση, την ικανότητα αύξησης των τιμών στην (στις) εν λόγω αγορά(-ές) λόγω της ισχύος της στην αγορά¹¹⁴.

139. Η γνήσια συνδεδεμένη πώληση και η δεσμευμένη πώληση ενδέχεται να συνεπάγονται ζημίες για την ίδια την συγχωνευθείσα επιχείρηση. Για παράδειγμα, εάν σημαντικός αριθμός πελατών δεν ενδιαφέρεται να αγοράσει τα συνδεδεμένα ή δεσμευμένα προϊόντα, αλλά προτιμά αντίθετα να αγοράσει μόνον ένα προϊόν (π.χ. το προϊόν που χρησιμοποιείται για την μεταμόχλευση δύναμης σε άλλη αγορά), οι πωλήσεις του συγκεκριμένου προϊόντος (όπως περιέχεται στο πακέτο προϊόντων) ενδέχεται να μειωθούν σημαντικά. Επιπλέον, ενδέχεται να προκύψουν ζημίες για το εν λόγω προϊόν εάν πελάτες, οι οποίοι, πριν από τη συγκέντρωση, συνδύαζαν το προϊόν ενός συμμετέχοντος μέρους με το προϊόν μιας άλλης εταιρίας, αποφασίσουν να αγοράζουν το πακέτο προϊόντων που προσφέρουν ανταγωνιστές ή να μην αγοράζουν πλέον καθόλου το εν λόγω προϊόν¹¹⁵.

140. Επομένως, στο πλαίσιο αυτό ενδέχεται να έχει σημασία να αξιολογηθεί η σχετική αξία των διαφορετικών προϊόντων. Ενδεικτικά, είναι απίθανο να είναι διατεθειμένη η συγχωνευθείσα επιχείρηση να παραιτηθεί από πωλήσεις σε μια εξαιρετικά επικερδή αγορά προκειμένου να κερδίσει μερίδια αγοράς σε μια άλλη αγορά, στην οποία ο κύκλος εργασιών είναι σχετικά μικρός και τα κέρδη περιορισμένα. Ωστόσο, η απόφαση χρησιμοποίησης ομαδικών ή δεσμευμένων πωλήσεων ενδέχεται επίσης να αυξήσει τα κέρδη με την απόκτηση δύναμης στην αγορά των δεσμευόμενων αγαθών, με την προστασία της δύναμης στην αγορά των δεσμευόντων αγαθών ή συνδυασμό και των δύο¹¹⁶.

141. Κατά την αξιολόγηση των ενδεχόμενων κινήτρων της συγχωνευθείσας επιχείρησης, η Επιτροπή ενδέχεται να λάβει υπόψη άλλους παράγοντες, όπως τη δομή ιδιοκτησίας της συγχωνευθείσας επιχείρησης, τον τύπο των στρατηγικών που υιοθετήθηκαν στην αγορά κατά το παρελθόν ή το περιεχόμενο εσωτερικών στρατηγικών εγγράφων, όπως επιχειρηματικά σχέδια. Όταν η υιοθέτηση μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς από την συγχωνευθείσα επιχείρηση αποτελεί σημαντικό βήμα για τη δημιουργία εμποδίων εισόδου στην αγορά, η Επιτροπή εξετάζει τόσο τα κίνητρα για την υιοθέτηση της εν λόγω συμπεριφοράς όσο και τους παράγοντες που ενδέχεται να μειώσουν, ή ακόμη και να καταργήσουν, τα εν λόγω κίνητρα, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου να είναι η συμπεριφορά παράνομη.

γ) Επιπτώσεις της δεσμοποίησης στις τιμές και στην επιλογή των καταναλωτών

¹¹⁴ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.105. Κατά την ανάλυση του ΟΟΣΑ, «όταν αντιμετωπίζει την απειλή εισόδου στην πρωτογενή αγορά, ο μονοπωλητής έχει κίνητρο να πωλήσει τα δύο προϊόντα του ως πακέτο ή σύστημα. Αυτή η δεσμοποίηση αποκλείει τις πωλήσεις του συμπληρωματικού προϊόντος που προσφέρεται από τον αντίπαλό του σήμερα και επειδή μειώνει τα κέρδη του, μπορεί να αποκλείσει την είσοδο του εισερχομένου», Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης για τον Ανταγωνισμό του ΟΟΣΑ με θέμα τις «Κάθετες Συγχωνεύσεις», ό.π., σελ. 39.

¹¹⁵ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρά.106. Βλ. επίσης και Υπόθεση COMP/M.3304 — GE/Amersham (2004), σκ. 59.

¹¹⁶ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.107-108.

142. Συνεπώς, σε συνέχεια των ανωτέρω, η δεσμευμένη πώληση ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα σημαντική μείωση των προοπτικών πωλήσεων στην αγορά των ανταγωνιστών (οι οποίοι πωλούν το ένα συστατικό προϊόν). Αν και η μείωση των πωλήσεων των ανταγωνιστών δεν συνιστά από μόνη της πρόβλημα, ωστόσο, σε συγκεκριμένους κλάδους, εάν η εν λόγω μείωση είναι αρκετά σημαντική ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ικανότητας ή των κινήτρων των ανταγωνιστών να ασκήσουν ανταγωνισμό. Ακολούθως, αυτό ενδέχεται να επιτρέψει στην συγχωνευθείσα επιχείρηση να αποκτήσει δύναμη στην αγορά (είτε αυτή θα αφορά αυτή του δεσμευόμενου ή του συνδεδεμένου αγαθού) ή/και να διατηρήσει δύναμη στην αγορά (είτε αυτή αφορά αυτή του δεσμευόμενου αγαθού ή του αγαθού που χρησιμοποιείται για την μεταμόχλευση δύναμης σε άλλη αγορά)¹¹⁷.
143. Ειδικότερα, οι πρακτικές αποκλεισμού ενδέχεται να λειτουργήσουν αποτρεπτικά όσον αφορά στην είσοδο στην αγορά δυνητικών ανταγωνιστών, κάτι που ενδέχεται να συμβεί μέσω της μείωσης των προοπτικών πωλήσεων για τους δυνητικούς ανταγωνιστές στη συγκεκριμένη αγορά σε επίπεδο κατώτερο της ελάχιστης βιώσιμης κλίμακας¹¹⁸.
144. Η συγκέντρωση ενδέχεται να παρακωλύσει σημαντικά τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό μόνον όταν επαρκώς μεγάλο μέρος της παραγωγής της αγοράς επηρεάζεται από τη δημιουργία εμποδίων εισόδου στην αγορά που προκύπτει από τη συγκέντρωση. Εάν παραμένουν αποτελεσματικοί παράγοντες μεμονωμένων προϊόντων σε οποιαδήποτε αγορά, ο ανταγωνισμός δεν είναι πιθανό να επιδεινωθεί σε συνέχεια μιας συγκέντρωσης εταιριών ετερογενών δραστηριοτήτων. Το ίδιο ισχύει όταν παραμένουν λιγοστοί ανταγωνιστές μεμονωμένων προϊόντων οι οποίοι όμως έχουν την ικανότητα και το κίνητρο να αυξήσουν την παραγωγή. Περαιτέρω δε, οι συνέπειες για τον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα αντισταθμιστικών παραγόντων, όπως η ύπαρξη αντισταθμιστικής διαπραγματευτικής δύναμης των αγοραστών ή το ενδεχόμενο μιας εισόδου στην αγορά να διατηρήσει αποτελεσματικό ανταγωνισμό στις αγορές προηγούμενης ή επόμενης οικονομικής βαθμίδας. Επιπλέον, οι συνέπειες για τον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογηθούν υπό το πρίσμα των αποτελεσματικοτήτων που τεκμηριώνουν τα συμμετέχοντα στη συγκέντρωση μέρη¹¹⁹.

---

¹¹⁷ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, παρά.111. Παρόμοια ανάλυση γίνεται και από τον ΟΟΣΑ, όπου αναφέρεται ότι: «*Η δεσμοποίηση μιας δεσπόζουσας επιχείρησης μπορεί να διατηρήσει την ισχύ της στην αγορά αποτρέποντας την είσοδο στην μονοπωλιακή ή πρωτογενή αγορά της. Η βασική υπόθεση είναι ότι ένας παραγωγός ανταγωνιστικού συστήματος μπορεί να εισέλθει στο συμπληρωματικό προϊόν σήμερα (με προϊόν ανώτερο από αυτό του κατεστημένου φορέα), αλλά η είσοδός του στο πρωτογενές προϊόν καθυστερείται στο μέλλον.*» βλ. Συζήτηση Στρογγυλής Τραπέζης για τον Ανταγωνισμό του ΟΟΣΑ με θέμα τις «Κάθετες Συγχωνεύσεις», ό.π., σελ. 39.

¹¹⁸ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.112.

¹¹⁹ Βλ. Κατευθυντήριες Γραμμές για την αξιολόγηση μη οριζόντιων συγκεντρώσεων, ό.π., παρ.113-115 και τις σχετικές υποσημειώσεις, π.χ. υπόθεση COMP/M.3732 — Procter & Gamble/Gillette (2005), σκ. 131 αναφορικά με το ενδεχόμενο εισόδου στην αγορά προς διατήρηση του ανταγωνισμού.

VII ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΣΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΑΓΟΡΕΣ

VII.1 Η άποψη των διελαστών και ανταγωνιστών για τα αποτελέσματα της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης

145. Οι περισσότεροι ερωτώμενοι ανταγωνιστές αναφέρουν ότι βλέπουν θετικά σε γενικές γραμμές τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση. Μεταξύ των θετικών επιδράσεων αναφέρουν ότι αναμένουν μέσω της συγκέντρωσης να πραγματοποιηθούν επενδύσεις κεφαλαίου από τη ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ για την ανάπτυξη της ΕΠΑΛΜΕ. Σε αρκετές περιπτώσεις απαντήσεων ωστόσο η θετική αντιμετώπιση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης γίνεται *«με την επιφύλαξη»* ότι δεν θα αλλάξει η εμπορική πολιτική της νέας οντότητας και, εφόσον διατηρηθεί ο ανεξάρτητος χαρακτήρας της ΕΠΑΛΜΕ στην αγορά αναχύτευσης, δεν συσχετισθεί η υπηρεσία αναχύτευσης με την αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου.
146. Μία από τις ερωτώμενες εταιρίες μάλιστα ([...]) αναπτύσσει περαιτέρω τη θέση της αναφορικά με τις πιθανολογούμενες επιπτώσεις, αναφέροντας ότι βλέπει αρνητικά την υπό εξέταση συγκέντρωση, καθώς δημιουργείται ένας πολύ ισχυρός Όμιλος που μπορεί να επηρεάσει άμεσα και δυσμενώς τις συνθήκες ανταγωνισμού στην ελληνική αγορά αλλά και την ανταγωνιστικότητα της εταιρίας στη διεθνή αγορά, καθώς η οντότητα που θα προκύψει θα έχει τη δυνατότητα και το κίνητρο να «μεταμοχλεύσει» τη μονοπωλιακή θέση που θα κατέχει στην αγορά αναχύτευσης, προς το σκοπό της ενίσχυσης της ισχύος της στην αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου μέσω ρητρών συνδεδεμένης ή ομαδικής πώλησης ή άλλων πρακτικών αποκλεισμού. Τέτοιες πρακτικές μπορεί να οδηγήσουν, κατά την άποψή της, τις εταιρίες διέλασης σε αδυναμία διαχείρισης του scrap τους και σε μεγαλύτερη εξάρτησή τους από την εξαγοράζουσα στην αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου.
147. Σημειώνεται επιπλέον ότι ένας μικρός αριθμός διελαστών αναφέρει ότι χρησιμοποιεί μπιγιέτα συγκεκριμένης (μικρής) διαμέτρου που έχει τη δυνατότητα να προμηθεύεται μόνο από την εταιρία ΕΠΑΛΜΕ, καθώς η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ έχει διακόψει την παραγωγή της συγκεκριμένης διαμέτρου. Οι συγκεκριμένοι διελαστές δεν προμηθεύονται πρωτόχυτο αλουμίνιο, παρά μόνο δευτερόχυτη μπιγιέτα και εκφράζουν την ανησυχία τους για την εμπορική πολιτική που θα ακολουθήσει η νέα οντότητα στην περίπτωση που η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ αποφασίσει τη διακοπή της παραγωγής της συγκεκριμένης διαμέτρου ως αντιπαραγωγικής.

VII.2 Η άποψη της γνωστοποιούσας

148. Η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ όπως προαναφέρθηκε παρουσιάζει τα θετικά αποτελέσματα της συγκέντρωσης βάσει των οποίων θα εδραιωθεί και θα ενδυναμωθεί ο Τομέας της Μεταλλουργίας και θα μεγιστοποιηθεί η απόδοσή του και δεν αναφέρεται σε ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις.
149. Συγκεκριμένα, αναφέρει ότι μέσω της συγκέντρωσης η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ θα γίνει σταδιακά μια *«πιο πράσινη βιομηχανία, με σημαντικά μειωμένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα και ουσιαστική εξοικονόμηση φυσικών πόρων»*, προκειμένου να ακολουθήσει με αυτόν τον τρόπο και τη *«διαρκή αυξητική τάση του καταναλωτικού κοινού στην*

αναζήτηση προϊόντων και πρώτων υλών, η παραγωγική διεργασία των οποίων χαρακτηρίζεται 'πράσινη' και, πάντως, ενέχει ως χαρακτηριστικό την ανακύκλωση».

150. Παράλληλα, σύμφωνα με τη γνωστοποιούσα, η πώληση της ΕΠΑΛΜΕ στην ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ θα επιτρέψει σταδιακά, με την πραγματοποίηση των αναγκαίων επενδύσεων τον αναγκαίο εκσυγχρονισμό της, και ιδίως της αντικατάστασης του πεπαλαιωμένου εξοπλισμού, [...].

VII.3 Η άποψη της ΕΑ- Υπαγωγή

α) Οριζόντια διάσταση της συγκέντρωσης

151. Η γνωστοποιούσα θεωρεί καταρχήν ότι η αγορά του πρωτόχυτου αλουμινίου διακρίνεται από την αγορά του δευτερόχυτου αλουμινίου. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, κατόπιν της έρευνας που διεξήγαγε η ΓΔΑ στις αγορές διέλασης και αναχύτευσης αλουμινίου, επιβεβαιώνεται ότι υφίσταται εναλλαξιμότητα μεταξύ του δευτερόχυτου και του πρωτόχυτου αλουμινίου, λαμβάνοντας υπόψη τη χρήση αμφοτέρων ως πρώτης ύλης για προϊόντα που παράγονται στην ελληνική αγορά.
152. Επιπλέον, η ίδια η ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ στο αρχικά υποβληθέν έντυπο συνοπτικής γνωστοποίησης αναφέρει, ως στρατηγικό και οικονομικό λόγο που δικαιολογεί την παρούσα συγκέντρωση, την αύξηση της συνολικής της παραγωγικότητας με τη χρήση ανακυκλωμένου υλικού (μέσω της αναχύτευσης), ήτοι δευτερόχυτου αλουμινίου.
153. Συνεπώς, καθόσον το πρωτόχυτο και δευτερόχυτο αλουμίνιο ανήκουν στην ίδια προϊόντική αγορά, οι συμμετέχουσες στη συγκέντρωση επιχειρήσεις είναι πραγματικοί ή δυνητικοί ανταγωνιστές και η υπό εξέταση συγκέντρωση συνεπάγεται οριζόντιες επικαλύψεις.
154. Ωστόσο, βάσει των στοιχείων που συλλέχθηκαν από την ΓΔΑ, ένα σημαντικό ποσοστό διελαστών που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια πραγματοποιεί σε σημαντικό βαθμό εισαγωγές, κυρίως πρωτόχυτου αλουμινίου, γεγονός το οποίο συνηγορεί υπέρ της οριοθέτησης της σχετικής γεωγραφικής αγοράς σε επίπεδο πιο ευρύ από την εθνική επικράτεια, το οποίο μπορεί να καλύπτει την παγκόσμια αγορά.
155. Ως εκ τούτου, το μερίδιο αγοράς της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ υπολείπεται του επιπέδου των μεριδίων αγοράς που συνηγορούν υπέρ της κατοχής ή δημιουργίας δεσπόζουσας θέσης και οι οριζόντιες επιπτώσεις λόγω της συγκέντρωσης είναι αμελητέες, ενώ ταυτόχρονα το συνδυαστικό μερίδιο αγοράς των συμμετεχουσών στη συγκέντρωση επιχειρήσεων δεν εμφανίζεται ιδιαίτερα υψηλό.
156. Βάσει των στοιχείων που προαναφέρθηκαν, και ιδίως των ως άνω μεριδίων αγοράς, αλλά και των λοιπών συνθηκών της αγοράς και ιδίως της πολιτικής πολλαπλών πηγών προμήθειας αλουμινίου που ακολουθούν οι πελάτες / διελαστές, η προκείμενη συγκέντρωση δεν θεωρείται ότι δύναται αυτοτελώς να προκαλέσει οριζόντιες επιπτώσεις μη συντονισμένων αποτελεσμάτων.
157. Κατά συνέπεια, δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 7 παρ. 1 ν. 3959/2011 ως προς την οριζόντια διάσταση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, διότι δεν προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού.

β) Κάθετη διάσταση της συγκέντρωσης

158. Σε κάθετο επίπεδο η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση διαφαίνεται να δημιουργεί πιθανά προβλήματα ανταγωνισμού πρωτίτως λόγω της δεσπόζουσας, αν όχι μονοπωλιακής, θέσης της ΕΠΑΛΜΕ στην αγορά των υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών βιομηχανικών απορριμμάτων αλουμινίου, η οποία γεωγραφικά περιλαμβάνει, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, *μόνο την ελληνική επικράτεια*. Συνεπώς, η επιχείρηση που θα προκύψει από τη συγκέντρωση θα διαθέτει σημαντική ισχύ σε μία τουλάχιστον εκ των σχετικών αγορών (αγορά υπηρεσιών αναχύτευσης).
159. Από τα στοιχεία που είναι στη διάθεσή της ΕΑ και από τα στοιχεία που γνωστοποίησαν τα μέρη της συγκέντρωσης, προκύπτει ότι η εξαγοραζόμενη εταιρία ΕΠΑΛΜΕ λειτουργεί ως η μόνη ανεξάρτητη εταιρία υπηρεσιών αναχύτευσης για τρίτους στον ελληνικό χώρο, καθότι τα υπόλοιπα διαθέσιμα χυτήρια είτε είναι καθετοποιημένα και εξυπηρετούν την ίδια παραγωγή των ομίλων στους οποίους ανήκουν είτε έχουν ήδη παύσει τις εργασίες τους/βρίσκονται σε αδράνεια και δεν αναμένεται άμεσα είσοδος από άλλη επιχείρηση για τη συγκεκριμένη δραστηριότητα με αντίστοιχο παραγωγικό δυναμικό.
160. Σημειώνεται μάλιστα ότι η υπηρεσία αναχύτευσης βιομηχανικών απορριμμάτων αλουμινίου, την οποία προσφέρει η ΕΠΑΛΜΕ, λόγω και της παραγωγικής δυναμικότητας που διαθέτει, είναι ιδιαίτερα σημαντική για τις εταιρίες διέλασης αλουμινίου, γιατί η φύρα (καθαρά βιομηχανικά απορρίμματα) κάθε διελαστή υπολογίζεται κατά μέσο όρο στο πολύ υψηλό ποσοστό του 20% της συνολικής πρώτης ύλης αλουμινίου που μεταποιείται.
161. Μέσω της επικείμενης συγκέντρωσης, η ΕΠΑΛΜΕ θα ελέγχεται πλέον από την ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, δυνητικοί πελάτες της οποίας στην αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου, όπου δραστηριοποιείται, είναι οι διελαστές / πελάτες που χρησιμοποιούν την ΕΠΑΛΜΕ και ως εκ τούτου ενδέχεται η εν λόγω συγκέντρωση, σύμφωνα με την ανωτέρω ανάλυση περί δεσμοποίησης των δύο προϊόντων (πρωτόχυτης /δευτερόχυτης μιγιέτας και υπηρεσίας αναχύτευσης), να έχει δυσμενείς ανταγωνιστικές επιπτώσεις στην αγορά της προηγούμενης αλλά και επόμενης βαθμίδας ως προς την πρόσβαση σε επαρκή πελατειακή βάση¹²⁰.
162. Συγκεκριμένα αυξάνεται η πιθανότητα και τα κίνητρα ώστε η πρόσβαση στην υπηρεσία αναχύτευσης να προσφέρεται από τη νέα οντότητα μόνο ως συνδεδεμένη / δεσμοποιημένη υπηρεσία (tying) μαζί με την αγορά πρωτόχυτου αλουμινίου από την εταιρία ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ. Δηλαδή, εγείρονται ζητήματα πιθανής επιβολής αποκλειστικότητας στον εφοδιασμό των διελαστών με πρωτόχυτο αλουμίνιο εκ μέρους της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, με όχημα και μέσο πίεσης τις υπηρεσίες αναχύτευσης που παρέχει η ΕΠΑΛΜΕ.
163. Ως εκ τούτου, η νέα οντότητα μπορεί να χρησιμοποιήσει την ισχυρή (πιθανώς μονοπωλιακή) της θέση στην κατάντη αγορά (υπηρεσία αναχύτευσης) ώστε να επιβάλει στους πελάτες (διελαστές) τη συνδυαστική αγορά της υπηρεσίας μαζί με την αγορά του πρωτόχυτου αλουμινίου.
164. Η πρακτική αυτή έχει την δυνατότητα να αποκλείσει άλλους ανταγωνιστές στην ανάντη αγορά, δηλαδή να επιτύχει τον αποκλεισμό στους πελάτες (είτε αυτοί παράγουν

¹²⁰ Βλ. Κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση των μη οριζόντιων συγκεντρώσεων (2008/C 265/07), ό.π., παρ. 58 επ.

πρωτόχυτο ή δευτερόχυτο αλουμίνιο), περιορίζοντας τη δυνατότητα των διελαστών να στραφούν προς άλλους προμηθευτές αλουμινίου. Επιπλέον, δύναται να επιτρέψει στη νέα επιχείρηση να θεσπίσει επικερδώς υψηλότερες τιμές στις αγορές όπου δραστηριοποιείται, δεδομένης της δέσμευσης των διελαστών και του αποκλεισμού των ανταγωνιστών.

165. Συνεπώς, η προκείμενη συγκέντρωση θεωρείται ότι δύναται αυτοτελώς να προκαλέσει προβλήματα μη συντονισμένων αποτελεσμάτων. Κατά συνέπεια, πληρούνται οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 7 παρ. 1 ν. 3959/2011 ως προς την κάθετη διάσταση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης, διότι προκαλούνται σοβαρές αμφιβολίες ως προς το συμβατό αυτής με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού.

VII.4 Τελικές παρατηρήσεις

166. Σε κάθε περίπτωση, προκειμένου να αρθούν οι αμφιβολίες που εντοπίστηκαν ως προς το συμβατό της συγκέντρωσης με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις ως άνω επί μέρους αγορές, τα μέρη πρότειναν την ανάληψη δεσμεύσεων, όπως αυτές παρατίθενται παρακάτω.

VIII ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ

VIII.1 Προτεινόμενες δεσμεύσεις

167. Οι συμμετέχουσες, με το υπ' αριθ. πρωτ. 1617/01.03.2019 έγγραφό τους, λαμβάνοντας υπόψη τις ενδεχόμενες δυσμενείς επιπτώσεις της κρινόμενης υπόθεσης στη λειτουργία του ανταγωνισμού, όπως αποτυπώνονται ανωτέρω, προέβησαν στην πρόταση λήψης διορθωτικών μέτρων (δεσμεύσεις), προκειμένου να αρθούν οι όποιες αμφιβολίες δημιουργεί η γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση ως προς το συμβατό της με τη λειτουργία του ανταγωνισμού στις υπό εξέταση σχετικές αγορές προϊόντος. Κατωτέρω παρατίθεται αυτούσιο το κείμενο των δεσμεύσεων:

168. «(α) να μην εξαρτάται η παροχή υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου στους πελάτες της ΕΠΑΛΜΕ από τον όρο της προμήθειας των εν λόγω πελατών με πρωτόχυτο αλουμίνιο παραγωγής της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (πρώην ΑτΕ),
- (β) να μην εξαρτάται η προμήθεια πρωτόχυτου αλουμινίου παραγωγής της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από τον όρο παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου από την ΕΠΑΛΜΕ,
- (γ) να διατηρήσουν την παροχή των υπηρεσιών αναχύτευσης στους υφιστάμενους και φερέγγυους πελάτες της ΕΠΑΛΜΕ, εφόσον τηρούνται οι μεταξύ τους συμφωνίες,
- (δ) να μην δεσμεύουν τους πελάτες τους με οποιονδήποτε όρο αποκλειστικότητας¹²¹ αναφορικά με προμήθεια δευτερόχυτου αλουμινίου και παροχή υπηρεσιών αναχύτευσης, σε γραπτές ή προφορικές συμφωνίες που συνάπτουν,
- (ε) να δημοσιεύσουν στην ηλεκτρονική τους ιστοσελίδα δελτίο τύπου καθώς και να αποστείλουν ενημερωτικές επιστολές σε όλους τους διελαστές, οι οποίοι είναι πελάτες τους, γνωστοποιώντας τις ανωτέρω δεσμεύσεις».

¹²¹ Μόνο η εταιρία EXALCO ανέφερε στην απάντησή της ότι διαθέτει σύμβαση αποκλειστικής συνεργασίας με την ΕΠΑΛΜΕ.

169. «Η διάρκεια των ανωτέρω δεσμεύσεων προτείνεται να οριστεί σε τρία (3) χρόνια από την έκδοση του διατακτικού της σχετικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Μετά το πέρας της αναφερόμενης τριετίας, η Επιτροπή να δύναται να επανεξετάσει τις εν λόγω δεσμεύσεις και να αποφασίσει για την τυχόν επέκταση ή διακοπή τους. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση αλλαγής των ανταγωνιστικών συνθηκών στις υπό εξέταση αγορές, η γνωστοποιούσα εταιρεία να δύναται να αιτηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την επανεξέταση των σχετικών δεσμεύσεων πριν τη λήξη της αρχικά οριζόμενης τριετίας».

VIII.2 Αξιολόγηση των δεσμεύσεων

170. Σε ό,τι αφορά τις δεσμεύσεις που προτείνουν οι συμμετέχουσες [υπό (α), (β), (γ), (δ), (ε)], για την άρση των προβληματισμών που εγείρει η υπό κρίση συγκέντρωση στις επί μέρους σχετικές αγορές, αυτές αξιολογούνται ως επαρκείς, προκειμένου να αμβλυνθούν οι ανησυχίες ως προς το συμβατό της συγκέντρωσης με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού.

171. Ειδικότερα, αναφορικά με τις προτεινόμενες δεσμεύσεις υπό (α) και (β), μέσω της απαγόρευσης της εξάρτησης της παροχής προς τους διελαστές/πελάτες υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου υπό τον όρο της προμήθειας πρωτόχυτου αλουμινίου (και αντιστρόφως), εξασφαλίζεται ότι η νέα οντότητα δεν θα επιχειρήσει τη δεσμοποίηση της υπηρεσίας αναχύτευσης με την προμήθεια της πρώτης ύλης για να δεσμεύσει τους διελαστές σε μία αναπόφευκτη σχέση πελάτη/προμηθευτή με τη νέα οντότητα, αποκόποντας έτσι την πρόσβαση άλλων προμηθευτών πρώτης ύλης σε πελάτες και μεθοδεύοντας την ενίσχυση της θέσης της στην αγορά της πρώτης ύλης, αλλά και ενισχύοντας περαιτέρω τη θέση της στην παροχή υπηρεσιών αναχύτευσης, δημιουργώντας εν τέλει ένα ασφυκτικό –καθετοποιημένο- «σύστημα» δεσμοποίησης των διελαστών/πελατών. Σημειώνεται επιπλέον ότι σημαντικό μέρος των διελαστών (που δεν είναι καθετοποιημένοι) είναι πελάτες της ΕΠΑΛΜΕ και, ως εκ τούτου, η όποια προσπάθεια περαιτέρω ενίσχυσης της ΕΠΑΛΜΕ μπορεί να εμποδίσει οποιαδήποτε προσπάθεια εισόδου και ενίσχυσης του ανταγωνισμού στην κατάντη αγορά παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης.

172. Αναφορικά με την προτεινόμενη δέσμευση υπό (γ), μέσω της διατήρησης της παροχής των υπηρεσιών αναχύτευσης στους υφιστάμενους πελάτες (υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί είναι φερέγγυοι και τηρούν τις μεταξύ των μερών συμφωνίες), εξασφαλίζεται η δυνατότητα των πελατών της ΕΠΑΛΜΕ, οι οποίοι δεν είναι πελάτες της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ, να διατηρήσουν τη δυνατότητα προμήθειάς τους από ανταγωνιστές της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ και παράλληλα παραμένει ανοιχτή η δυνατότητα αυτή για όσους άλλους πελάτες της ΕΠΑΛΜΕ το επιθυμούν, διατηρώντας και δημιουργώντας τις προϋποθέσεις για την ενίσχυση των εναλλακτικών πηγών προμήθειας των πελατών στην ανάντη αγορά.

173. Αναφορικά με την προτεινόμενη δέσμευση υπό (δ), μέσω της αποφυγής αποκλειστικών συμβάσεων (είτε γραπτών ή προφορικών) για την παροχή των προϊόντων/υπηρεσιών δευτερόχυτου αλουμινίου, διασφαλίζεται ότι κανένας από τους διελαστές/πελάτες της νέας οντότητας δεν θα δεσμευτεί να προμηθεύεται κατ' αποκλειστικότητα τα προϊόντα αυτά και τις υπηρεσίες από τη νέα οντότητα, και με τον τρόπο αυτό διατηρούνται και

ενισχύονται οι δυνατότητες προμήθειας των πελατών από εναλλακτική πηγή στην ανάντη αγορά και παράλληλα επιτρέπεται η είσοδος στην κατάντη αγορά σε δυνητικούς ανταγωνιστές.

174. Περαιτέρω, αναφορικά με τη δέσμευση υπό (ε), μέσω της ανάρτησης των δεσμεύσεων στην ηλεκτρονική ιστοσελίδα των μερών της συγκέντρωσης και της αποστολής ενημερωτικών επιστολών προς όλους εκείνους τους διελαστές που είναι πελάτες τους, εξασφαλίζεται η έγκαιρη και συνολική ενημέρωση του κλάδου αναφορικά με τις δεσμεύσεις, τόσο προς τους πελάτες των εταιριών, αλλά και προς οποιοδήποτε άλλο ενδιαφερόμενο μέρος (ανταγωνιστές προμηθευτές, χυτήρια κλπ.). Σημειώνεται ότι η επικοινωνία και ανακοίνωση των δεσμεύσεων αποτελεί ουσιώδες συμπεριφορικό μέτρο, καθότι η ενημέρωση τόσο των πελατών όσο και της αγοράς εν γένει διασφαλίζει μία επιτακτική για την διαδικασία του ανταγωνισμού και τους καταναλωτές προϋπόθεση, ήτοι της πληροφόρησης, ιδιαιτέρως όταν αυτή αφορά τέτοιου είδους και βαθμού κρίσιμες δεσμεύσεις που αναλαμβάνονται από εταιρίες με σημαντική παρουσία και θέση στην αγορά.
175. Τέλος, η τριετής διάρκεια των δεσμεύσεων και η δυνατότητα επανεξέτασης των δεσμεύσεων μετά το πέρας της εν λόγω τριετίας προς το σκοπό της επέκτασης ή διακοπής τους (ρήτρα επανεξέτασης) δίνει την δυνατότητα στην ΕΑ να αξιολογήσει ξανά τις εν λόγω δεσμεύσεις, καθώς και τις συνθήκες του ανταγωνισμού και τη δομή της αγοράς στο προσεχές μέλλον¹²².
176. Συμπερασματικά, τα προαναφερόμενα μέτρα (δεσμεύσεις) συμπεριφορικού χαρακτήρα είναι επαρκή, αναλογικά και κατάλληλα να επιλύσουν τα ενδεχόμενα προβλήματα ανταγωνισμού που επισημάνθηκαν στις επί μέρους αγορές (προμήθειας πρωτόχυτου/δευτερόχυτου αλουμινίου και παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης) κατά την αξιολόγηση της γνωστοποιηθείσας συγκέντρωσης και να καταστήσουν τελικά την συγκέντρωση αυτή συμβατή με τις απαιτήσεις λειτουργίας του ανταγωνισμού στις σχετικές αγορές, και επομένως να αποτρέψουν τη σημαντική παρακώλυση του αποτελεσματικού ανταγωνισμού.
177. Συνεπώς, η εξεταζόμενη συγκέντρωση μπορεί να εγκριθεί, κατά το άρθρο 8 παρ. 8 του ν. 3959/2011, υπό τους αντίστοιχους όρους και προϋποθέσεις.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Η Επιτροπή Ανταγωνισμού σε Ολομέλεια, ομόφωνα εγκρίνει, κατ' άρθρο 8 παρ. 6 και παρ. 8 του ν. 3959/2011, τη γνωστοποιηθείσα συγκέντρωση που αφορά στην απόκτηση του 97,8723% των μετοχών της ανώνυμης εταιρίας «ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΑΛΟΥΜΙΝΙΟΥ ΜΕΤΑΛΛΟΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΕΠ.ΑΛ.ΜΕ από την εταιρία «ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ – ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ», υπό τους όρους και προϋποθέσεις (διορθωτικά μέτρα), σύμφωνα με το άρθρο 8 παρ. 8 του ν. 3959/11, όπως ισχύει, στη βάση των

¹²² Ταυτόχρονα παρέχεται ευλόγως η δυνατότητα στη γνωστοποιούσα σε περίπτωση αλλαγής των ανταγωνιστικών συνθηκών στις υπό εξέταση αγορές, να μπορεί να αιτηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την επανεξέταση των σχετικών δεσμεύσεων πριν τη λήξη της αρχικά οριζόμενης τριετίας.

δεσμεύσεων, τις οποίες ανέλαβε η εξαγοράζουσα με το υπ' αριθ. πρωτ. 1617/01.03.2019 έγγραφό της έναντι της Επιτροπής Ανταγωνισμού και οι οποίες έχουν ως ακολούθως:

Α) να μην εξαρτάται η παροχή υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου στους πελάτες της ΕΠΑΛΜΕ από τον όρο της προμήθειας των εν λόγω πελατών με πρωτόχυτο αλουμίνιο παραγωγής της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ (πρώην ΑτΕ),

Β) να μην εξαρτάται η προμήθεια πρωτόχυτου αλουμινίου παραγωγής της ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ από τον όρο παροχής υπηρεσιών αναχύτευσης καθαρών απορριμμάτων αλουμινίου από την ΕΠΑΛΜΕ,

Γ) να διατηρήσουν την παροχή των υπηρεσιών αναχύτευσης στους υφιστάμενους και φερέγγυους πελάτες της ΕΠΑΛΜΕ, εφόσον τηρούνται οι μεταξύ τους συμφωνίες,

Δ) να μην δεσμεύουν τους πελάτες τους με οποιονδήποτε όρο αποκλειστικότητας αναφορικά με προμήθεια δευτερόχυτου αλουμινίου και παροχή υπηρεσιών αναχύτευσης, σε γραπτές ή προφορικές συμφωνίες που συνάπτουν,

Ε) να δημοσιεύσουν στην ηλεκτρονική τους ιστοσελίδα δελτίο τύπου καθώς και να αποστείλουν ενημερωτικές επιστολές σε όλους τους διελαστές, οι οποίοι είναι πελάτες τους, γνωστοποιώντας τις ανωτέρω δεσμεύσεις.

Η διάρκεια των ανωτέρω δεσμεύσεων ορίζεται σε τρία (3) χρόνια από την έκδοση του διατακτικού της σχετικής απόφασης της Επιτροπής Ανταγωνισμού. Μετά το πέρας της αναφερόμενης τριετίας, η Επιτροπή δύναται να επανεξετάσει τις εν λόγω δεσμεύσεις και να αποφασίσει για την τυχόν επέκταση ή διακοπή τους. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση αλλαγής των ανταγωνιστικών συνθηκών στις υπό εξέταση αγορές, η γνωστοποιούσα εταιρεία δύναται να αιτηθεί στην Επιτροπή Ανταγωνισμού την επανεξέταση των σχετικών δεσμεύσεων πριν τη λήξη της αρχικά οριζόμενης τριετίας.

Η απόφαση εκδόθηκε την **3^η Απριλίου 2019**.

Η απόφαση να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης, σύμφωνα με το άρθρο 27 παρ. 1 του ν. 3959/2011 (ΦΕΚ 93 Α΄/20.4.2011).

Η Πρόεδρος

Ο Συντάκτης της Απόφασης

Βασιλική Θάνου - Χριστοφίλου

Νικόλαος Ζευγώλης

Η Γραμματέας

Ευαγγελία Ρουμπή